

8. sz. melléklet

A középszintű érettségi vizsga témakörei

Irodalom

A szóbeli vizsgára a szaktanár legalább 20 irodalom tételt jelöl ki. (További szóbeli tételek kijelöléséről a vizsgáztató szaktanár dönt.)

A tételsor tematikai aránya

Szerzők, művek	Tételek száma
Életművek	6
Portrék	4
Látásmódok	3
A kortárs irodalomból	1
Világirodalom	2
Színház-és drámatörténet	2
Az irodalom határterületei	1
Regionális kultúra	1
Összesen	20

I. Életművek (6)

Petőfi Sándor
Arany János
Ady Endre
Babits Mihály
Kosztolányi Dezső
József Attila

Az elvárások a következők:

- Az életút, az életmű jelentős tényei.
- Kronológiai és topográfiai tájékozottság; a szerzők jellegzetes regionális, kulturális kötődései, a pályakép főbb jellemzői; néhány kortárs megnevezése.
- A főbb művek szövegismereten alapuló értelmezése, kapcsolatok a művek között, a művek elhelyezése az életműben, az adott korszakban.
- Memoriterek szöveghű és kifejező előadása.
- Művekről szóló olvasatok, vélemények értelmezése

II. Portrék (4)

A témakörbe sorolt szerzők: Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai Sándor, Pilinszky János

Az elvárások a következők:

- Az életmű néhány jellemzője kíséretében 2-3 lírai és/vagy értelemszerűen egy vagy néhány epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése.
- Memoriterek-legalább három szerzőtől teljes szövegek, összefüggő részletek.

III. Látásmódok (3)

A témakörbe tartozik Zrínyi Miklós, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes és Szilágyi Domokos munkássága. A lista bővíthető legalább két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel pl.: Juhász Gyula és Tóth Árpád költészetével.

Az elvárások a következők:

- A világlátás és a kifejezésmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegretörő értelmezésével.

IV. A kortárs irodalomból (1)

A témakör keretén belül legalább egy szerző 2-3 lírai és/vagy epikai művét kell értelmezni az 1980-tól napjainkig tartó időszakból.

Az elvárások a következők:

- Tájékozódás a kortárs irodalmi nyilvánosságban
- Nyomtatott szövegek, digitális közlés.

V. Világirodalom (2)

A téma az európai irodalom alapvető hagyományait összegzi.

Az elvárások a következők:

- az antikvitás fogalma
- a Biblia
- a romantika, a századfordulós modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig) jellemzőinek és egy-két kiemelkedő képviselőjének bemutatása.

VI. Színház-és drámatörténet (2)

A színház és dráma különböző korszakaiból egy-egy mű értelmezése a követelmény az adott korszak színházi/irodalmi hagyományainak összefüggésében.

- Szerzők: Szophoklész, Shakespeare, Molière
- Művek: Katona József: Bánk bán
Madách Imre: Az ember tragédiája

Magyar nyelv

Magyar nyelvi tételsor

A tételsort a részletes vizsgakövetelmény Magyar nyelv című fejezetében foglaltak alapján állítja össze a szaktanár. A magyar nyelvi tételek a részletes követelmények következő témáira, illetve a vizsgáztató tanár által kiválasztott altémáira épülnek:

1. Ember és nyelv
2. Kommunikáció
3. A magyar nyelv története
4. Nyelv és társadalom
5. A nyelvi szintek
6. A szöveg
7. A retorika alapjai
8. Stílus és jelentés

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a jelzett témák mindegyikéhez legalább két tétel tartozzék. További szóbeli tételek kijelöléséről – ide értve a húszon felüli tételszámot is – a szaktanár dönt.

Történelem

1. Források használata és értékelése

- 1.1. Történelmi forrásokból (tárgyi, írásos stb.) információk gyűjtése, következtetések megfogalmazása
- 1.2. Különböző típusú forrásokból származó információk összevetése
- 1.3. Képi források *(pl. fényképek, karikatúrák, plakátok)* megadott szempont szerinti értelmezése
- 1.4. A történelmi térképek felhasználása ismeretszerzéshez
- 1.5. Információk gyűjtése és következtetések levonása egyszerű statisztikai táblázatokból, diagramokból, grafikonokból, kronológiákból
- 1.6. A tények és feltételezések megkülönböztetése
- 1.7. Társadalmi viszonyok, kormányzati struktúrák vázlatos ábrázolása
- 1.8. Annak bemutatása, hogy a vizsgált forrásban miként tükröződik a szerző személyes helyzete
- 1.9. A részletek iránti érzékenység a források feldolgozása és elemzése során
- 1.10. Néhány konkrét példán keresztül annak értelmezése, hogy egyes történelmi események és személyek megítélése a különböző történelmi korokban eltérő lehet
- 1.11. Érvekkel alátámasztott vélemény kialakítása az ellentmondásosan értékelhető eseményekről és személyekről

2. A szaknyelv alkalmazása

- 2.1. Történelmi fogalmak azonosítása, helyes használata
- 2.2. A történelmi fogalmak jelentésváltozásainak ismerete

3. Tájékozódás térben és időben

- 3.1. Történelmi helyszínek azonosítása különböző térképeken
- 3.2. A földrajzi környezet szerepe az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulásában
- 3.3. A történelmi fejlődés során kialakult régiók bemutatása térképeken
- 3.4. Egyszerű történelmi térképvázlatok készítése
- 3.5. A történelmi tér változásainak ismerete
- 3.6. Konkrét történelmi események térben és időben való elhelyezése
- 3.7. A nagy történelmi korok és a kisebb korszakok elnevezésének és sorrendjének, valamint legfontosabb jellemzőinek ismerete

- 3.8. Különbségek és egybeesések felismerése, értelmezése a világtörténet és a magyar történelem legfontosabb eseményei között
- 3.9. Európa történetének (az ókortól napjainkig) többszemponú korszakolása

4. Eseményeket alakító tényezők feltárása

- 4.1. A tanultak okok és következmények szerinti rendezése
- 4.2. Annak bizonyítása, hogy a történelmi eseményeknek általában több oka és következménye van
- 4.3. Különböző típusú okok és következmények megkülönböztetése, azok eltérő jelentőségének felismerése
- 4.4. A lényeges és kevésbé lényeges szempontok, tényezők megkülönböztetése, mérlegelése
- 4.5. Példákkal való alátámasztása, hogy nehéz történelmi szituációkban az egyes emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük miként befolyásolja
- 4.6. Önálló kérdések megfogalmazása, felvetése történelmi események okairól és következményeiről
- 4.7. A változás és fejlődés közötti különbség értelmezése konkrét példákon
- 4.8. A különböző történelmi régiók eltérő fejlődésének bemutatása
- 4.9. Aktuális események történelmi előzményeinek bemutatása
- 4.10. Történelmi analógiák megadott szempontok szerinti keresése, értelmezése
- 4.11. Szabadon választott példa segítségével hosszabb időtávú történelmi változások bemutatása
- 4.12. A magyar történelem sorsfordító eseményeinek többszemponú bemutatása
- 4.13. Személyek, pártok, csoportok szerepének föl ismerése egy-egy történelmi esemény alakulásában
- 4.14. Annak megállapítása, hogy miként függhetnek össze a történelmi események okai, következményei és a benne részt vevők szándékai

5. Történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása

- 5.1. Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
- 5.2. Népeség, település, életmód
- 5.3. Egyén, közösség, társadalom
- 5.4. A modern demokráciák működése
- 5.5. Politikai intézmények, eszmék, ideológiák
- 5.6. Nemzetközi konfliktusok és együttműködés

B) TÉMAKÖRÖK

1. Az ókor és kultúrája

- 1.1. Vallás és kultúra az ókori Keleten
- 1.2. A demokrácia kialakulása Athénban
- 1.3. A római köztársaság virágkora és válsága, az egyeduralkodó kialakulása
- 1.4. Az antik hitvilág, művészet, tudomány
- 1.5. A kereszténység kialakulása és elterjedése
- 1.6. A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása

2. A középkor

- 2.1. A feudális társadalmi és gazdasági rend jellemzői
- 2.2. A nyugati és keleti kereszténység
- 2.3. Az iszlám vallás és az arab világ; a világvallások elterjedése
- 2.4. A középkori városok
- 2.5. Egyházi és világi kultúra a középkorban
- 2.6. A humanizmus és a reneszánsz Itáliában
- 2.7. Az angol és a francia rendi állam működése
- 2.8. Az Oszmán Birodalom terjeszkedése

3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora

- 3.1. A magyar nép őstörténete és vándorlása
- 3.2. A honfoglalástól az államalapításig
- 3.3. Az Árpád-kor
- 3.4. Társadalmi és gazdasági változások Károly Róbert, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond idején
- 3.5. A Hunyadiak
- 3.6. Kultúra és művelődés

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban

- 4.1. A nagy földrajzi felfedezések és következményei
- 4.2. Reformáció és katolikus megújulás
- 4.3. A kontinentális abszolutizmus és a parlamentáris monarchia megszületése Angliában
- 4.4. A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás

5. Magyarország a Habsburg Birodalomban

- 5.1. A mohácsi csata és az ország három részre szakadása
- 5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora
- 5.3. A török kiűzése és a Rákóczi szabadságharc
- 5.4. Magyarország a XVIII. századi Habsburg Birodalomban
- 5.5. Művelődés, egyházak, iskolák

6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora

- 6.1. A francia polgári forradalom politikai irányzatai, az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata
- 6.2. A napóleoni háborúk és a Szent Szövetség Európája
- 6.3. A XIX. század eszméi
- 6.4. Az ipari forradalom és következményei
- 6.5. Nagyhatalmak és katonai-politikai szövetségek a századfordulón
- 6.6. Tudományos, technikai felfedezések, újítások és következményeik

7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon

- 7.1. A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás fő kérdései
- 7.2. A reformkori művelődés, kultúra
- 7.3. A polgári forradalom
- 7.4. A szabadságharc
- 7.5. A kiegyezés előzményei és megszületése
- 7.6. Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában
- 7.7. Az életmód, a tudományos és művészeti élet fejlődése

8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig

- 8.1. Az első világháború jellege, jellemzői; a Párizs környéki békék
- 8.2. A gazdaság és a társadalom új jelenségei a fejlett világban
- 8.3. Tekintélyuralmi rendszerek Közép-Európában és az olasz fasizmus
- 8.4. Az USA és az 1929-33-as gazdasági válság
- 8.5. A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa
- 8.6. A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920-30-as években
- 8.7. A második világháború előzményei jelentős fordulatai
- 8.8. A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői
- 8.9. A szocialista rendszerek bukása

9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig

- 9.1. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása és következményei
- 9.2. A Horthy-rendszer jellege és jellemzői
- 9.3. Művelődési viszonyok és az életmód
- 9.4. A magyar külpolitika mozgástere, alternatívái
- 9.5. Magyarország részvétele a világháborúban
- 9.6. A német megszállás és a holokauszt Magyarországon

10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig

- 10.1. A szovjet felszabadítás és megszállás
- 10.2. A határon túli magyarság sorsa
- 10.3. A kommunista diktatúra kiépítése és működése
- 10.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
- 10.5. A Kádár-rendszer jellege, jellemzői
- 10.6. A rendszerváltozás

11. A jelenkor

- 11.1. A közép-európai régió jellemzői, távlatai, a posztszovjet rendszerek problémái
- 11.2. Az európai integráció története
- 11.3. A „harmadik világ”
- 11.4. Fogyasztói társadalom; ökológiai problémák, a fenntartható fejlődés
- 11.5. A globális világ kihívásai és ellentmondásai

12. A mai magyar társadalom és életmód

- 12.1. Alapvető állampolgári ismeretek
- 12.2. Etnikumok és nemzetiségek
- 12.3. A magyarországi romák
- 12.4. A parlamenti demokrácia működése és az önkormányzatiság
- 12.5. Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások

Idegen nyelv

Az érettségi vizsga tartalmi részét az alább felsorolt témakörök képezik, azaz a feladatok minden vizsgarészben tematikusan ezekre épülnek. Ez a lista az érettségi vizsga általános követelményeiben felsorolt témakörök részletes kifejtése közép szintre. A lista nem tartalmaz külön országismereti témakört, mert ennek elemei a többi témakörben előfordulnak.

Témakörök

1. Személyes vonatkozások, család

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek

2. Ember és társadalom

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfiszerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások (posta)
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között

3. Környezetünk

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és a vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás

4. Az iskola - Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)

- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága
- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

5. A munka világa

- Diákmunka, nyári munkavállalás
- pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

6. Életmód

- Napirend, időbeosztás
- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
- étkezési szokások a családban
- Ételek, kedvenc ételek - Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- Gyakori betegségek, sérülések, baleset
- Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)

7. Szabadidő, művelődés, szórakozás

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
- Kulturális események

8. Utazás, turizmus

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- Nyaralás itthon, illetve külföldön
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai

9. Tudomány és technika

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

KOMMUNIKÁCIÓS HELYZETEK

A vizsgázó az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban:

<u>Helyzet</u>	<u>Szerep</u>
1. Áruházban,	üzletben, piacon vevő
2. Családban, családnál, baráti körben	vendéglátó, vendég
3. Étteremben, kávéházban, vendéglőben	vendég, egy társaság tagja
4. Hivatalokban, rendőrségen	ügyfél, állampolgár
5. Ifjúsági szálláson, kempingben, panzióban,	szállodában vendég
6. Iskolában	tanuló, iskolatárs
Kulturális intézményben, sportlétesítményben,	
7. klubban	vendég, látogató, társ. tagja
8. Országhatáron	turista
9. Orvosnál	beteg, kísérő
10. Szolgáltatóegységekben (fodrász, utazási iroda, jegyiroda, benzinkút, bank, posta, cipész, gyógyszertár stb.)	ügyfél
11. Szünidei munkahelyen	munkavállaló
12. Tájékozódás az utcán, útközben	helyi lakos, turista
13. Telefonbeszélgetésben	hívó és hívott fél
14. Tömegközlekedési eszközökön	
(vasúton, buszon, villamoson, taxiban, repülőn, hajón)	utas, útitárs

Matematika

A középszintű szóbeli vizsga tételei az alábbi listában szereplő elméleti anyagra épülnek

I. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

1. Halmazelmélet

- Halmazelméleti alapfogalmak.
- Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok.
- A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, pontthalmazok).

2. Logika

- A negáció, konjunkció, diszjunkció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása.
- A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása.
- Egyszerű matematikai szövegek értelmezése. A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása.
- A szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.

3. Kombinatorika

Egyszerű sorbarendezési és kiválasztási feladatok megoldása.

Kedvező és összes esetek meghatározása

4. Gráfok

- A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai.
- Gráfelméleti alapfogalmak.
- A gráf pontjainak fokszámösszege és éleinek száma közötti összefüggés.

II. Számelmélet, algebra

1. Számfogalom

2. Számelmélet

- A valós számkör.
- A valós számok különböző alakjai.
- Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben.
- Az adatok és az eredmény pontossága.
- Számrendszerek, a helyi értékes írásmód.
- Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma.
- A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, a legkisebb közös többszörös.
- Egyszerű oszthatósági feladatok.
- Oszthatósági szabályok ismerete, egyszerű oszthatósági feladatok megoldása.

3. *Algebrai kifejezések, műveletek*

4. *Hatvány, gyök, logaritmus*

Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok).

A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.

5. *Arányosság*

Az egyenes és a fordított arányosság definíciója, grafikus ábrázolása.
A százalék fogalmának alkalmazása.

6. *Egyenletek, egyenlőtlenségek*

- Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása.
- Egyszerű, másodfokú egyenletre visszavezethető magasabb fokú egyenlet megoldása.
- Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban.
- Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek.
- A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmikus és trigonometrikus egyenletek.
- Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya.
- Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek.
- Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.

III. *Függvények, az analízis elemei*

1. *Függvények, függvények grafikonjai, függvény-transzformációk*

A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai.

Függvénytani alapfogalmak

Helyettesítési érték kiszámolása.

Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyökfüggvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmikusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és egyszerű transzformáltjaik: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $f(c \cdot x)$

2. *Függvények jellemzése*

Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.

3. *Sorozatok*

Számsorozat fogalma, megadási módjai.

Számtani sorozat, mértani sorozat.

Kamatos kamat számítása.

IV. Geometria, koordinátageometria, trigonometria

1. Alapfogalmak, ponthalmazok

Tételek távolsága, szöge.

Nevezetes ponthalmazok.

2. Geometriai transzformációk

Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok.

Középpontos hasonlóság, hasonlóság.

Hasonló alakzatok tulajdonságai.

Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.

3. Síkgeometriai alakzatok

a) *Háromszögek*: Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra – alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban.

b) *Négyszögek*: Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik.

c) *Sokszögek*: Szabályos sokszögek.

d) *Kör*: A kör és részei. Szög mérése fokban és radiánban.

4. Térbeli alakzatok

Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonka gúla, csonka kúp .

5. Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás

Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe.

Testek felszínének és térfogatának számítása. Hasonló síkidomok és testeken különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.

6. Vektorok

A vektor fogalma.

Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik.

Vektor koordinátái.

Vektorok alkalmazása.

7. Trigonometria

Szögfüggvények fogalma.

Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.

8. Koordináta-geometria

Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.

Két pont távolsága.

Szakasz felezőpontjának és harmadoló pontjainak koordinátái.

V. Valószínűség számítás, statisztika

1. *Leíró statisztika*

Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram).

Gyakoriság, relatív gyakoriság.

Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, medián, leggyakoribb érték (módusz), terjedelem.

Szórás.

2. *Valószínűség-számítás*

Valószínűség fogalma.

A valószínűség klasszikus kiszámítási módja.

Az esemény komplementerének valószínűsége.

A valószínűség kiszámítása visszatevéssel és visszatevés nélküli mintavétel esetén.

Biológia

Gyakorlati feladatok témakörei

1. Növényismeret (határozás, jellemzés, ökológiai igények)
2. Növényi szervek morfológiája
3. Társulások jellemzői, változásai
4. Ökológiai piramis, táplálékláncok, tűrőképesség vizsgálata
5. Nemzeti parkok
6. Állatismeret (felismerés, összehasonlítás, jellemzés)
7. Gombák vizsgálata, jellemzése
8. Zuzmótelep vizsgálata, jellemzése
9. Egysejtűek mikroszkópos megfigyelése, jellemzése
10. Szövettani mikroszkópos vizsgálatok — állati és növényi szövetek felismerése, jellemzése
11. Mikroszkópos preparátumok (pl.: nyúzat) készítése, vizsgálata
12. Vérkenetek összehasonlítása
13. Emésztőnedvek vizsgálata (nyál, epe, pepszin)
14. Szerves (makro) molekulák kimutatása (szőlőcukor, keményítő, fehérjék), vizsgálata
15. Szén-dioxid kimutatása
16. Diffúzió, ozmózis
17. Kolloidok vizsgálata, adszorpció
18. Pulzus, vérnyomás mérése
19. Látás vizsgálata (reflexek, éleslátás, vakfolt)
20. Vitálkapacitás mérése
21. A csont vizsgálata, az ízületek felépítése, mozgásszervi elváltozások
22. Az emberi bőr, bőrelváltozások

Elméleti feladatok témakörei

1. A természetvédelem globális kérdései
2. Természetvédelem hazánkban, Nemzeti Parkok
3. A környezetvédelmi problémák:
 - a. Levegőtisztosítás, szmog, savas esők, zuzmótérkép
 - b. A vizek tisztasága
 - c. Hulladékkezelés
 - d. Biogazdálkodás
 - e. A talaj védelme
4. Az egészséges lakóház
5. Populációs kölcsönhatások, populációk jellemzői
6. Társulások jellemzése
7. A bioszféra anyagforgalma
8. Az emberi tápcsatorna és az egészséges táplálkozás
9. A női test hormonális működése
10. Gyermekevárakozás, fogamzásgátlás
11. Mutációk, Down-kór
12. A keringési rendszer felépítése, működése és egészségtana
13. Az emberi vér, vércsoportok
14. Az immunrendszer és megbetegedései
15. Vírusok, baktériumok, fertőző betegségek, védőoltások
15. Az emberi vázrendszer és egészségtana, a testmozgás jelentősége
16. Az ember légző szervrendszere és egészségtana, a dohányzás
17. Az emberi bőr egészsége és elváltozásai, a higiénia
18. A kiválasztó szervrendszer egészsége
19. Az emberi szem és a látás
20. Az emberi fül és egészségtana
21. Az idegrendszer
22. Stressz
23. Szenvedélybetegségek
24. A hormonális szabályozás (hormonok és gyakoribb betegségek — cukorbetegség) 25.
Az emberi öröklődés, családfaelemzés, öröklődő betegségek

Informatika

Általános kompetenciák

A vizsgázótól elvárjuk, hogy az érettségi vizsgán az alábbi általános kompetenciák meglétét bizonyítsa

- *alkalmazói készség;*
- *problémamegoldó készség;*
- *algoritmikus gondolkodás;*
- *önálló munkavégzés;*
- *alkotó munka;*
- *az informatika és a társadalom kölcsönhatásának ismerete;*
- *kommunikációs készség.*

lgoritmizálás, adatmodellezés

1. Információs társadalom

A vizsgázó

- legyen tájékozott a jelek és kódok világában;
- tudja értelemszerűen használni a gyakorlatban a telekommunikációs eszközöket, rendszereket;
- ismerje az információs társadalomban való részvétel lehetőségeit;
- legyen képes a korszerű eszközök hatékony használatával információt szerezni és feldolgozni;
- ismerje az informatika fejlődéstörténetének főbb állomásait, személyeit;
- ismerje az informatikai eszközhasználat veszélyeit;
- ismerje az informatika etikai és jogi vonatkozásait!

2. Informatikai alapok - hardver

- ismerje a jelátalakítás és kódolás lehetőségeit, módszereit és jelentőségét az informatikában;
- ismerje a számítógép felépítését és perifériáit;
- ismerje a hálózatok felépítését, alapvető eszközeit és működési elveit;
- legyen tisztában a számítógépes munkakörnyezet munkavédelmi és ergonómiai kérdéseivel!

3. Informatikai alapok - szoftver

- ismerje legalább egy operációs rendszer felhasználói felületét és felépítését;
- legyen képes kiválasztani az adott feladat elvégzéséhez megfelelő eszközt;
- tudja kezelni a fájlrendszer elemeit;
- ismerje a hálózatok alapvető szolgáltatásait!

4. Szövegszerkesztés

- tudja kezelni a választott szövegszerkesztő programot;
- tudja használni a szövegszerkesztő program eszközeit;
- tudjon feladatleírás alapján szöveges dokumentumokat készíteni;
- tudja kezelni a szövegszerkesztő nyelvi eszközeit;
- tudjon szöveges dokumentumokba képeket, táblázatokat, beilleszteni, és tulajdonságaikat módosítani;
- tudjon körlevelet létrehozni;
- legyen képes nagyméretű dokumentumok kezelését megkönnyítő eljárások alkalmazására!

5. Táblázatkezelés

- tudja kezelni a választott táblázatkezelő programot;
- tudja használni a táblázatkezelő program eszközeit;
- tudjon a táblázatba szöveget, képet, illetve egyéb objektumot beilleszteni, és azok tulajdonságait módosítani;
- legyen képes adatokat táblázatokba rendezni, azokon számításokat végezni és áttekinthető módon formázni;
- tudja célszerűen használni a különböző adatformátumokat;
- tudja értelemszerűen használni a különböző típusú hivatkozásokat;
- tudjon adatokat rendezni, közülük meghatározottakat kigyűjteni;
- tudjon megfelelő típusú diagramot készíteni, tulajdonságait módosítani!

6. Adatbázis-kezelés

- tudja kezelni a választott adatbázis-kezelő programot;
- az adatmodell alapján tudjon adatbázist definiálni, annak tartalmát karbantartani;
- legyen képes különféle adatforrásokat importálni az adatbázis-kezelő programba;
- ismerje az adattípusokat, az adatokon értelmezett műveleteket és függvényeket;
- tudjon egyszerű adatbeviteli űrlapot készíteni;
- tudjon adattáblák között kapcsolatokat felismerni és felépíteni;
- tudjon adatbázisokból lekérdezéssel információt nyerni;
- legyen képes könnyen áttekinthető képernyő-, illetve nyomtatási képet készíteni!

7. Információs hálózati szolgáltatások

- értse az alapvető internetes protokollok működési elvét;
- legyen képes felismerni a gyakoribb internetes hibajelenségek okát;
- tudjon a világhálón információt megkeresni;
- ismerjen online adatbázisokat, tudjon azokból célszerűen információt kinyerni;
- ismerje a különböző típusú elektronikus kommunikációk lehetőségeit, korlátait;

- ismerje és célszerűen alkalmazza az elektronikus levelezést;
- tudjon dokumentumokat, adatállományokat hálózatra elhelyezni, és szabályozni;
- tudjon hipervivatkozásokat tartalmazó dokumentumokat készíteni!

8. *Prezentáció és grafika*

A vizsgázó

- tudja kezelni a választott rajzoló, képszerkesztő, valamint prezentációs programot;
- tudja használni a rajzoló, képszerkesztő, valamint prezentációs program eszközeit;
- tudjon bittérképes és vektorgrafikus ábrákat rajzolni, azokkal műveleteket végezni;
- tudjon képekkel műveleteket végezni;
- grafikus ábráit, képeit legyen képes szöveges környezetbe elhelyezni;
- képek, szövegek és egyéb objektumok felhasználásával tudjon interaktív bemutatókat létrehozni!

9. *Könyvtárhasználat*

A vizsgázó

- ismerje a könyvtártípusok általános szolgáltatásait, gyűjtőkörét és tereit;
- legyen képes a könyvtár eszközeit, forrásait önálló tanulása érdekében használni;
- ismerje az elektronikus könyvtárak és az elektronikus könyvformátumok lehetőségeit;
- tudjon az információforrásokkal tervezett munkát végezni;
- legyen képes könyvtári katalógusban konkrét dokumentumról és egy témáról tájékozódni;
- tudja komplex és alkotó módon használni a forrásokat;
- ismerje a forrásfelhasználás etikai követelményeit, és tudja alkalmazni szabályait!

10. *Algoritmizálás, adatmodellezés*

A vizsgázó

- tudjon pontos feladatmeghatározás alapján adatmodellt felállítani;
- ismerjen algoritmust leíró eszközöket;
- ismerje az elemi programozási tételeket;
- tudjon a megoldandó feladathoz algoritmust készíteni;
- legyen képes algoritmusok számítógépes megvalósítására

TESTNEVELÉS

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A) Elméleti ismeretek

	KÖZÉPSZINT	EMELT SZINT
1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek	- Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története; kiemelkedő események; - olimpiai zászló, szimbólum, jelszó, embléma, olimpiai láng; - magyarok az olimpiai versenyeken, magyar olimpiai bajnokok; - magyar sikersportágak; - paralimpiai játékok.	- Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története; kiemelkedő események; - olimpiai zászló, szimbólum, jelszó, embléma, olimpiai láng; - magyarok az olimpiai versenyeken, magyar olimpiai bajnokok; - magyar sikersportágak; - paralimpiai játékok; - NOB és a MOB szerepe az olimpiai eszme ápolásában.
2. A harmonikus testi fejlődés	A testi fejlődés rövid jellemzése általános és középiskolás korban (magasság, testsúly, mozgásos cselekvések).	- Legfontosabb testméretek (magasság, testsúly, testarányok) alakulása a fejlődés során; - a mozgásos cselekvések változása az életkor függvényében; - a serdülőkor testi és mozgásos cselekvés fejlődésének specialitásai.
3. A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, és a személyiség fejlesztésében	Tájékozottság bizonyítása az egészséges életmód kialakításához szükséges alapvető ismeretekben. Az egészséges életmód összetevőinek értelmezése: rendszeres testedzés, optimális testsúly, aktív pihenés, testi higiénia, lelki egyensúly, a szabadidő hasznos eltöltése, egészségkárosító szokások (alkohol, dohányzás, drog) hatásai és megelőzésük. A testmozgás szerepe az érzelem- és feszültség szabályozásban, stresszkezelésben (mentális egészség).	- A testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatása; - az egészséges életmód meghatározó tényezői; - szenvedélybetegségek veszélyei; - az egyéni és a csapatsportok hatása a személyiségfejlődésre; - az „egészséges” közösség visszatartó ereje; - életre szóló sportolás lehetőségei.
4. A motoros képességek szerepe a teljesítményben	A motoros képességek értelmezése, fejlesztési lehetőségei. A pulzus fogalma, típusai, mérési lehetőségei, összefüggése az intenzitással. Az erőfejlesztés szabályai.	- A motoros képességek jellemzése; - fizikai teherbíró képesség; - szellemi teherbíró képesség; - edzettségi állapot mérésének lehetősége; - az egyes képességek és a sportágak kapcsolata; - egyszerű képességfejlesztő módszerek.

5. Gimnasztikai ismeretek	A bemelegítés szerepe és kritériumai. A rendgyakorlatok szerepe a testnevelés órákon. Gyakorlatok javaslata a testtartás javítására és a különböző kondicionális képességek fejlesztésére. Nyújtó, lazító és erősítő hatású gyakorlatok. Légzőgyakorlatok.	- A gimnasztika gyakorlatok felhasználása a testedzésben; - gyakorlatok javaslata a testtartás javítására és a különböző kondicionális képességek fejlesztésére.
6. Atlétika	A tanult atlétikai futó, ugró és dobó versenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.	- Az atlétikai mozgásformák csoportosítása; - az atlétika mint előkészítő sportág; - fizikai törvényszerűségek érvényesülése az atlétika versenyszámaiban; - az atlétika mozgásanyagának kapcsolata más sportágakkal; - képességfejlesztés az atlétika mozgásanyagával; - magyarok az atlétika élvonalában.
7. Torna	A női és férfi tornaszerek és az azokon végrehajtható alapelemek ismertetése. A legfontosabb baleset-megelőző eljárások. Segítségadás gyakorlásnál.	- A női és férfi torna versenyszámai; - a különböző szereken végrehajtható alapelemek és a legfontosabb baleset- megelőző eljárások; - a tanult talaj- és szertornaelemek technikai végrehajtásának és a segítségnyújtás módjainak ismerete - magyar tornászok a világ élvonalában; kiemelkedő nemzetközi eredmények.
8. Zenés-táncos mozgásformák	A zenés-táncos mozgásformák egyikének ismertetése (pl. ritmikus sportgimnasztika, aerobik, néptánc stb.).	- A ritmikus gimnasztika és az aerobik sportág bemutatása; - az esztétikum szerepének megítélése a zenés-táncos mozgásformákban; - a versenygyakorlatok speciális mozgásformái.
9. Küzdősportok, önvédelem	2-2 páros és 1-1 csapat küzdőjáték ismertetése. Egy küzdősport bemutatása, alapvető szabályainak ismertetése. Küzdőjátékok. Alapvető esések, gurulások, tompítások jellemzése.	- A küzdősportok tanulásának szerepe az iskolai testnevelésben; - előkészítő küzdőjátékok - páros és csoportos testnevelési játékok; - grundbirkózás és szabályai; - magyarok a küzdősportolók a világ élvonalában.

10. Úszás	Az úszás jelentősége az ember életében, szerepe az egészségtudatos, aktív életvitelben. Egy úszásnem ismertetése. Az úszás higiénijának ismerete.	- Az úszás jelentősége az ember életében; - az úszás és a vízi sportok higiénéje; - úszásnemek és jellemzőik; - egy úszásnem technikai végrehajtásának leírása; - az úszás alapvető versenyszabályai; - a szabadvízi és az uszodai úszás különbségei; - fizikai törvényszerűségek érvényesülése az úszásban; - a vízből mentés végrehajtása; - kiemelkedő magyar nemzetközi eredmények az úszósportban.
11. Testnevelési és sportjátékok	Labdaérintéssel, -vezetéssel, -átadással, célfelületre történő továbbítással és az összjátékkal kapcsolatos három testnevelési játék ismertetése. Egy választott sportjáték alapvető szabályainak (pályaméret, játékosok száma, időszabályok, eredményszámítás, a labdavezetésre, a támadásra és védekezésre vonatkozó szabályok), valamint alapvető technikai, taktikai elemeinek bemutatása. Személyes és társas folyamatok a játéktevékenységben (asszertivitás, sikerorientáltság, kooperáció).	- Egy választott sportjáték bemutatása, szabályainak értelmezése; - a sportjátékot előkészítő testnevelési játékok; - két sportág összehasonlítása - szabályainak alapján (pályaméret, játékosok száma, pontszerzés, időtartam, csere, időkérés, technika, taktika stb.); - magyarok a sportjátékokban; sikeres labdajátékok.
12. Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Egy választott, alternatív, szabadidős, természetben üzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés, görkorcsolya stb.) Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.	- Egy választott, alternatív, szabadidős, természetben üzhető sportág bemutatása: sí, kerékpár, természetjárás, evezés, kajakozás, görkorcsolya, gördeszka stb.; - a választott sportág legfontosabb technikai elemeinek és szabályainak ismertetése; - baleset-megelőzés; - felszerelések, és azok karbantartása; - a választott sportág népszerűsége, elterjedése a világban; hazai ismertség; eredmények; - táborozási lehetőségek; alapvető táborozási ismeretek.

1. Gimnasztika	Lányok: kötélmászás állásból, teljes magasságig mászókulcsolással. A teljes feljutás ideje legfeljebb: 10 s. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig, legfeljebb: 9,7 s. A szabadon összeállított, 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.	Lányok: kötélmászás állásból, teljes magasságig mászókulcsolással. A teljes feljutás ideje legfeljebb: 9,7 s. Fiúk: függeszkedés ülésből teljes magasságig, legfeljebb: 9,7 s. A mászókötel hossza: 5 méter. Az adott iskolaévre érvényes kötelező 64 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.
2. Atlétika	Egy futó-, egy ugró- és egy dobószám választása kötelező. - 60 m-es síkfutás; - 2000 m-es síkfutás; - Távolugrás választott technikával; - Magasugrás választott technikával; - Súlylökés; - Kislabdahajítás.	60 m-es síkfutás, 2000 m-es síkfutás; egy választható dobószám (kislabdahajítás, súlylökés, gerelyhajítás, diszkoszvetés); egy választható ugrószám (távol- vagy magasugrás) technikailag elfogadott, teljesítménnyel értékelt bemutatása.
Futások	Egyik futószám választása kötelező: <i>60 méteres síkfutás</i> térdelőrajttal. Lányok: legfeljebb 9,8 s. Fiúk: legfeljebb 8,8 s. <i>2000 méteres síkfutás</i> Lányok: legfeljebb 10:30 perc. Fiúk: legfeljebb 9:30 perc.	<i>60 méteres síkfutás</i> térdelőrajttal. Lányok: legfeljebb 9,5 s. Fiúk: legfeljebb 8,4 s. <i>2000 méteres síkfutás</i> Lányok: legfeljebb 9:50 perc. Fiúk: 9:00 perc.
Ugrások	A két ugrószámból egy választása kötelező. Az ugrás technikája egyénileg választható. <i>Magasugrás</i> Lányok: minimummagasság: 110 cm. Fiúk: minimummagasság: 125 cm. <i>Távolugrás</i> Lányok: minimumtávolság: 330 cm. Fiúk: minimumtávolság: 410 cm.	A két ugrószámból egy választása kötelező. <i>Magasugrás</i> (flop vagy hasmánttechnikával) Lányok: minimummagasság: 115 cm. Fiúk: minimummagasság: 140 cm. <i>Távolugrás</i> választott technikával Lányok: minimumtávolság: 380 cm. Fiúk: minimumtávolság: 480 cm.
Dobások	Egy dobószám szabadon választott technikával történő bemutatása. <i>Kislabdahajítás</i> (Javasolt a Magyar Atlétikai Szövetség által rendszeresített új típusú kislabda használata.) Lányok: minimumtávolság: 20 m. Fiúk: minimumtávolság: 30 m.	Egy dobószám szabadon választott technikával történő bemutatása. <i>Kislabdahajítás</i> Lányok: minimumtávolság: 30 m. Fiúk: minimumtávolság: 42 m. <i>Súlylökés</i> Lányok. 4 kg-os súlygolyóval; minimumtávolság: 7 m.

	<i>Súlylökés</i> Lányok. 4 kg-os súlygolyóval; minimumtávolság: 5,5 m. Fiúk: 6 kg-os súlygolyóval; minimumtávolság: 7,5 m.	Fiúk: 6 kg-os súlygolyóval; minimumtávolság: 9 m. <i>Diszkoszvetés</i> Lányok: 1 kg-os diszkosszal; minimumtávolság: 20 m. Fiúk: 1,5 kg-os diszkosszal; minimumtávolság: 28 m. <i>Gerelyhajítás</i> Lányok. 600 g-os gerellyel; minimumtávolság: 20 m. Fiúk: 800 g-os gerellyel; minimumtávolság: 32 m.
3. Torna	A talajgyakorlat és a szekrényugrás bemutatása kötelező, és egy további szer kötelezően választható. Lányoknál választható: felemáskorlát, gerenda, ritmikus gimnasztika. Fiúknál a szer lehet: gyűrű, nyújtó vagy korlát.	A talaj- és a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy szer kötelezően választható. Lányoknál: felemáskorlát, gerenda, ritmikus gimnasztika választható. Fiúknál a szer lehet: gyűrű, nyújtó vagy korlát.
3.1. Talajtorna	A négy kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő talajgyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: gurulóátfordulás, fejállás, kézállás, mérlegállás. Ajánlott elemek: kézenátfordulás, tarkóbillenés, fejenátfordulás, tigrisbukfenc, gurulóátfordulás futólagos kézállásba.	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
3.2. Szekrényugrás	Egy tanult támaszugrás bemutatása (lányok minimum 4 részes, keresztben, fiúk 5 részes, hosszában felállított szekrényen).	Fiúk: lebegőtámasszal végzett terpeszáugrás bemutatása. Lányok: lebegőtámasszal végzett guggolóáugrás bemutatása.
3.3. Felemáskorlát	A három kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: térdfellendülés, kelepfellendülés a felső karfára, alugrás. Ajánlott elemek: ostorlendület, kelepfelhúzóadás, malomforgás, kelepforgás.	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása - - Ostorlendület, kelepfellendülés a magaskarfára, kelepforgás hátra, malomforgás előre, alugrás.
3.4. Gerenda	A négy kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: járás, felugrás, testfordulat, leugrás. Ajánlott elemek: szökdelések, térdelés és térdelőtámasz, fekvőtámasz, hasonfekvés, hanyattfekvés, gurulóátfordulás.	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása - Felugrás guggolásba, fordulat, lebegőállás, keringőlépés, mérlegállás, szökkenő hármaslépés, guggolás, lábtartás-csere, homorított leugrás.

3.5. Ritmikus gimnasztika	Különböző elemekből álló szabadgyakorlat zenére történő bemutatása (a gyakorlat ideje: 35–45 s). Javasolt elemek: érintőjárás, hintalépés, keringőlépés, fordulatok, szökkenő hármaslépés, lebegő- és mérlegállás, lábemelések és lendítések, törzshullámok, ívelt és nyújtott kartartások stb. Egy választott kéziszerrel (labda, karika, kötél, szalag, buzogány) 3 elem bemutatása.	Önállóan összeállított kéziszergyakorlat bemutatása zenére, a kötelezően megjelölt test- és szertechnikai elemeknek megfelelően. A gyakorlat ideje: minimum 45 s. (választható kéziszer: labda, karika, kötél, szalag, buzogány).
3.6. Gyűrű	A három kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: zsugorlefuggés, lefuggés, homorított leugrás. Ajánlott elemek: futólagos támaszba kerülés, lebegőfüggés, hátsófüggés, vállátfordulás előre, leterpesztés.	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
3.7. Nyújtó	A három kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: alaplendület, kelepforgás, alugrás. Ajánlott elemek: malomfellendülés, térdfellendülés, nyílugrás.	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
3.8. Korlát	A három kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő gyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: alaplendület támaszba vagy felkarfüggésbe, felkarfüggés, pedzés, kanyarlati leugrás. Ajánlott elemek: pedzés, billenések, emelések, saslendület, vállállás.	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
4. Küzdősportok, önvédelem	A dzsúdó vagy a birkózás alapelemeinek bemutatása: Dzsúdó alapelemek: – csúsztatott esés állásból, – esés állásból, – dzsúdógurulás; vagy Birkózás alapelemek: – dulakodás, – hídban forgás, – társ felemelése háttal felállásból.	A dzsúdó és a birkózás alapelemeinek bemutatása: Dzsúdó alapelemek: – csúsztatott esés állásból, – esés állásból, – dzsúdógurulás; vagy Birkózás alapelemek: – dulakodás, – hídban forgás, – társ felemelése háttal felállásból.

5. Úszás	50 m megtétele egy választott úszásnemben, szabályos rajttal és fordulóval; 25 m teljesítése egy másik választott úszásnemben, szabályos rajttal.	50 m úszás választott úszásnemben; két másik úszásnemben 25 m teljesítése, szabályos rajttal és fordulókkal. Vízből mentési előgyakorlat (az uszoda falától 5-10 m-re, a medence alján elhelyezett tárgy felhozása a víz alól). Az 50 m-es úszásnemben a pontszám az elért időeredmény alapján kerül kiszámításra.
6. Testnevelési és sportjátékok	Két sportjáték választása kötelező.	A vizsgázó a négy választható labdajáték (labdarúgás, kézi-, kosár- és röplabda) közül három gyakorlati anyagát mutatja be.
Kézilabda	1. Kapura lövés gyorsindítás után - a saját védővonalról indulva átadás a félpályánál álló társnak, a futás közben visszakapott labda vezetése után egykezes beugrásos kapura lövés. 2. Büntetődobás - egyenlő eloszlásban, a kapu két alsó sarkába elhelyezett számolyra. 3. Tetszőleges lendületszerzés után távolba dobás kézilabdával.	1. Kapura lövés gyorsindítás után - a saját védővonalról indulva átadás a félpályánál álló társnak, futás közben a visszakapott labda vezetése után egykezes beugrásos kapura lövés passzív védő mellett. 2. Büntetődobás - egyenletes eloszlással a kapu két sarkában elhelyezett számolyra. Érvényes a közvetlen találat, amelyet erős, egykezes felső dobással kell elvégezni. 3. Távolba dobás kézilabdával - tetszőleges lendületszerzés után.
Kosárlabda	1. Fektetett dobás - félpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Jobbkezes végrehajtás. 2. Fektetett dobás - félpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Balkezes végrehajtás. 3. Büntetődobás - választott technikával.	1. Fektetett dobás - félpályáról a középkörből indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal előtt álló társnak, rövid csel után futás balra és a visszakapott labdával megállás, bal láb elől. Hosszú indulás, labdavezetés az adogató előtt, jobbkezes fektetett dobás. 2. Fektetett dobás - félpályáról a középkörből indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal előtt álló társnak, rövid csel után futás jobbra és a visszakapott labdával megállás, jobb láb elől. Hosszú indulás, labdavezetés az adogató előtt, balkezes fektetett dobás. 3. Tempódobás - elhelyezkedés a büntetővonal sarkánál kosárlabda alapállásban: rövidindulás után egy leütés tempódobás.

Labdarúgás	1. Labdaemelgetés (dekázás) - a földről felvett vagy feldobott labdát váltott lábbal történő érintéssel kell levegőben tartani. 2. Szlalom labdavezetés - 10 m hosszan, öt darab egyenlő távolságra letett tömöttlabda (bója) között szlalom labdavezetés oda-vissza, kapura lövés 10 méterről. 3. Összetett gyakorlat: felpályáról indulva labdavezetés, rárúgás a kaputól 8-10 méterre oldalt elhelyezett, ledöntött ugrószekekrénytőre, a visszapattanó labda kapura rúgása.	1. Labdaemelgetés (dekázás) - a gyakorlatot a földről felvett, illetve feldobott labdával is lehet kezdeni. A labdát váltott lábú érintéssel kell levegőben tartani. 2. Szlalom labdavezetés - 10 m hosszan, öt darab egyenlő távolságra letett tömöttlabda (bója) között szlalom labdavezetés, kapura lövés 10 m-ről. Az utolsó bója 15 m-re legyen a kaputól. 3. Összetett gyakorlat: felpályáról indulva labdavezetés, rárúgás a kaputól 10-12 m-re oldalt elhelyezett, ledöntött ugrószekekrénytőre, a visszapattanó labda kapura rúgása.
Röplabda	1. Kosárárintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. (A labdát legalább 1,5 m-re a fej fölé kell játszani.) 2. Alkarérintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. (A labdát legalább 1 m-re a fej fölé kell játszani.) 3. Nyitások választott technikával a támadóvonal mögé, váltott térfélre.	1. Kosárárintéssel 2 m távolságról a labda falra játszása 3 m magasságú vonal fölé. 2. Alkarérintéssel 2 m távolságról a labda falra játszása 3 m magasságú vonal fölé. 3. Nyitások - felső egyenes nyitástechnikával, érvényes a 3 m-es vonal mögötti terület. Váltott oldalra kell nyitni.

**MEZŐGAZDASÁGI ÉS ERDÉSZETI GÉPÉSZTECHNIKAI
ISMERETEK ÁGAZATON BELÜLI SPECIALIZÁCIÓ
SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA**

1. Anyagismeret
- fémek és ötvözeteik
- fémipari alapműveletek
- fémek alakítása
- tüzelő anyagok
- kenőanyagok
2. Géprajz, gépelemek, mechanika
- gépelemek igénybevételeinek módjai
- kötőgépelemek
- tengelyek
- tengelykötések
- csapágyak
- csapágyazások
- rugók
- tengelykapcsolók
- fékek
- vezetékelemek és kötéseik
- hajtások
- gépelemek igénybevételeinek módjai
- kötőgépelemek
1.3. Agrárműszaki erőgépek
- belsőégésű motorok
- agrárműszaki erőforrások mechanikus és teljesítmény-átvitele
- agrárműszaki erőforrások hidraulikus teljesítmény-átvitele
- agrárműszaki erőforrások járászerkezete
- agrárműszaki erőforrások kormányzása

RENDESZETI ÉS KÖZSZOLGÁLATI ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

A rendészeti és közszerológati ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXXVIII. Rendészet és közszerológat ágazat követező szakképesítéseinek közős szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 345 01 Közszerológati ügyintéző,
- 54 861 01 Rendőr tiszthelyettes (2 tanéves képzési idővel),
- 52 861 11 Rendészeti ügyintéző.

TÉMAKÖRÖK

1. Intézkedések, fellépések és a szolgalatellátás alapjai

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszinten	Emelt szinten
1.1. Rendvédelmi szervek alapismerete		
1.1.1. A rendvédelmi szervek helye, szerepe, normák	Ismerje a rendvédelmi szervek helyét, szerepét és a működésüket meghatározó jogszabályokat.	Legyen képes bemutatni a rendvédelmi szervek irányításuk szerinti csoportosítását, helyüket, szerepüket a rendvédelmi szervek rendszerében és a működésüket meghatározó normákat.
1.1.2. Alapfogalmak	Legyen képes bemutatni a rendvédelmi szerveket.	Legyen képes bemutatni a rendvédelmi szerveket, és a hozzájuk kapcsolódó alapfogalmakat.

1.1.3. A rendvédelmi szervek, tagozódás, működésük felügyelete	Legyen képes ismertetni a Magyarországon működő rendvédelmi szerveket, ezek tagozódását, működésük felügyeletét.	Legyen képes bemutatni a Magyarországon működő rendvédelmi szerveket, ezek tagozódását, működésük felügyeletét, irányításukat.
1.1.4. Rendőrség	Legyen képes bemutatni a rendőrség szervezeti felépítését, feladatait, működését.	Legyen képes bemutatni a rendőrség részletes feladatait, működését, szervezeti felépítését.
1.1.5. Katasztrófavédelem	Legyen képes bemutatni a katasztrófavédelem szervezeti felépítését, feladatait, működését.	Legyen képes bemutatni a katasztrófavédelem részletes feladatait, működését, szervezeti felépítését.
1.1.6. Büntetés-végrehajtás	Legyen képes bemutatni a büntetés-végrehajtás szervezeti felépítését, feladatait, működését.	Legyen képes bemutatni a büntetés-végrehajtás részletes feladatait, felépítésüket és működésük rendjét.
1.1.7. Együttműködés a rendvédelmi szervek között	Ismerje a rendvédelmi szervek közötti együttműködés jellemzőit.	Legyen képes ismertetni a rendvédelmi szervek közötti együttműködést, kapcsolattartást, a civil kontroll megvalósulását.
1.2. A rendvédelmi szervek intézkedéseinek elhelyezése a közigazgatási jogalkalmazás rendszerében		
1.2.1. Rendvédelmi szervek intézkedéseinek és eljárásainak alapjai	Ismerje a rendőri, a katasztrófavédelmi és a büntetés-végrehajtási intézkedések és eljárások alapjait.	Legyen képes bemutatni a rendőri, a katasztrófavédelmi és a büntetés-végrehajtási intézkedések és eljárások alapjait.
1.2.2. Biztonság, Magyarország biztonságpolitikája		Legyen képes meghatározni a biztonság fogalmát, és bemutatni Magyarország biztonsági stratégiáját.
1.3. Általános szolgálati ismeretek		
1.3.1. Érvényes adat-, titokvédelmi, titoktartási és ügykezelési szabályok	Ismerje a rendvédelmi szerveknél érvényes adat-, titokvédelmi, titoktartási és ügykezelési szabályokat.	Legyen képes bemutatni a rendvédelmi szerveknél érvényes adat-, titokvédelmi, titoktartási és ügykezelési szabályokat.
1.3.2. Rendvédelmi szerv hivatásos állományába kerülés feltételei	Ismerje a rendvédelmi szerv hivatásos tagjává válás feltételeit.	Legyen képes ismertetni a rendvédelmi szerv hivatásos tagjává válás feltételeit, a

		járandóságokat, a juttatásokat, az elvárásokat.
1.3.3. A beosztási, előmeneteli rendszer.	Ismerje a beosztási, előmeneteli rendszert.	Legyen képes ismertetni a rendvédelmi szervek beosztási és előmeneteli rendszerét, valamint az előmeneteli lehetőségeket, az érdekek elismerése.
1.4. A szolgálatellátás általános szabályai		
1.4.1. A rendvédelmi szervek tagjait megillető jogosultságok és terhelő elvárások.	Ismerje a rendvédelmi szervek tagjait megillető jogosultságokat és terhelő elvárásokat.	Legyen képes bemutatni a rendvédelmi szervek tagjainak jogait és az elvárásokat a rendvédelmi szervek tagjaival szemben. Ismertesse a fegyelmi felelősségre vonás szabályait, a szolgálati viszony megszűnésének eseteit.
1.4.2. A rendvédelmi szerven belüli hierarchia	Ismerje a rendvédelmi szerven belüli hierarchia érvényesülését. Legyen képes bemutatni a parancs, az utasítás és a szolgálati út fogalmát, valamint végrehajtásának rendjét.	Legyen képes bemutatni a rendvédelmi szerven belüli hierarchia érvényesülését az előjáró, alárendelt, feljebbvaló viszonylatában a parancs, utasítás érvényesülése során. Ismerje a parancs megtagadásának szabályozását.
1.4.3. Alakíság	Ismerje az alapvető alaki, megjelenési-öltözködési szabályait, magatartási elvárásokat.	Legyen képes bemutatni az alaki, megjelenési-öltözködési szabályokat, magatartási elvárásokat, az egyenruha viselésének szabályait.
1.5. Rendőri szolgálati ismeretek		
1.5.1. Rendőri intézkedések	Ismerje a rendőri intézkedések fajtáit, velük szemben támasztott követelményeket, alapelveket.	Legyen képes ismertetni a szolgálati fellépés tartalmi követelményeit. Ismertesse a rendőri intézkedések fajtáit, csoportosítását, a jogszerű és szakszerű rendőri intézkedés alapjait, a velük szemben támasztott követelményeket, alapelveket.
1.5.2. Az intézkedési kötelezettség	Ismerje a rendőr intézkedési kötelezettségeit.	Legyen képes ismertetni a rendőri intézkedési kötelezettséget, a rendőri

		intézkedés akadályainak elhárításának, a segítség és eszközök igénybevételének szabályait.
1.5.3. Szolgálatok átadása-átvétele, beszámoltatás	Ismerje szolgálatok átadásának-átvételének és a beszámoltatás szabályait.	Legyen képes ismertetni a rendőri intézkedések közös elveit, szabályait és követelményeit, valamint a szolgálatok átadásának-átvételének és a beszámoltatás szabályait.
1.6. Tűzoltó és tűzmegeelőzési alapismeretek		
1.6.1. Égéselmélet, oltóanyag, tűzoltási és műszaki mentés	Tudja ismertetni az égéselméleti, oltóanyag, tűzoltási és műszaki mentési alapismereteket.	Tudja ismertetni az égéselméleti, oltóanyag, tűzoltási és műszaki mentési feladatokat.
1.6.2. A tűzoltási és műszaki mentési tevékenység vezetése		Tudja ismertetni a tűzoltási és műszaki mentési tevékenység vezetésének lényegét.
1.6.3. Tűzmegeelőzés, a tűzoltás alapvető feltételei	Ismerje a tűzmegeelőzés helyét és szerepét.	Tudja bemutatni a tűzmegeelőzés helyét és szerepét, a személyek biztonságát szolgáló és a tűzoltás alapvető feltételeit biztosító szabályok rendszerét.
1.6.4. A tűzoltó anyagok jellemzői.	Tudja ismertetni a tűzoltó anyagok jellemzőit.	Tudja ismertetni a tűzoltó anyagokat, azok jellemzőit és alkalmazásukat.
1.7. Büntetés-végrehajtási nevelési alapismeretek		
1.7.1. A büntetés-végrehajtási nevelés fogalma, célja, történeti fejlődése	Tudja ismertetni a büntetés-végrehajtási nevelés fogalmát, célját.	Tudja ismertetni a büntetés-végrehajtási nevelés fogalmát, célját, történeti fejlődését, változásait.
1.7.2. A börtön sajátos környezete és személyzete	Legyen képes bemutatni a börtön sajátos környezetét, személyzetét.	Legyen képes bemutatni a börtön sajátos környezetét, a börtönélet deprivációit. A büntetés-végrehajtási szervezet állománya.
1.7.3. A büntetés-végrehajtás intézményeinek típusai	Tudja ismertetni a büntetés-végrehajtás intézményeinek típusait, nevelési lehetőségeit.	Tudja ismertetni a büntetés-végrehajtás intézményeinek típusait, nevelési lehetőségeiket. Ismerje a büntetés-végrehajtási szervezet reintegrációs tevékenységének rendszerét.

1.8. Közlekedési alapismeretek		
1.8.1. Közlekedési fogalmak, jogszabályi alapok, jelzőtáblák	Legyen képes ismertetni az alapvető közlekedési fogalmakat, jogszabályi alapokat, a jelzőtáblákra vonatkozó tartalmakat.	Legyen képes bemutatni a közlekedési fogalmakat, jogszabályi alapokat, a jelzőtáblák csoportosítását, tartalmukat.
1.8.2. A járművezetés személyi feltételei	Ismerje a járművezetés személyi feltételeit.	Tudja ismertetni a járművezetés személyi feltételeit, a járművezetők legfőbb kötelességeit.
1.8.3. Karjelzések	Ismerje fel a rendőri karjelzéseket.	Tudja ismertetni a rendőr karjelzéseit, megkülönböztető jelzéseket használó járművekre vonatkozó szabályok.
1.9. Polgári védelmi és iparbiztonsági, tűz- és katasztrófavédelmi hatósági alapismeretek		
1.9.1. A katasztrófák elleni védekezés alapjai.	Ismerje a katasztrófák elleni védekezés lehetőségeit. Tudja jellemezni a hazai katasztrófavédelem tevékenységét.	Legyen képes bemutatni a katasztrófák elleni védekezés lehetőségeit és a katasztrófavédelem hazai jellemzőit.
1.9.2. Katasztrófák csoportosítása és jellemzése	Tudja jellemezni a katasztrófákat.	Tudja csoportosítani és jellemezni a katasztrófákat.
1.9.3. Helyreállítási és újjáépítési feladatok.	Legyen képes ismertetni a katasztrófavédelem helyreállítási és újjáépítési feladatait.	Legyen képes ismertetni a katasztrófavédelem helyreállítási és újjáépítési feladatait, valamint legyen képes bemutatni a polgári védelem alapjait és feladatait.
1.9.4. Iparbiztonság	Ismerje az iparbiztonsági hatósági eljárások fajtáit, a veszélyes anyagok szállításának alapvető szabályait.	Legyen képes bemutatni az iparbiztonság alapjait. Tudja ismertetni az iparbiztonsági hatósági eljárások fajtáit, hatásköri és illetékességi szabályait, a veszélyes anyagok szállításának alapvető szabályait.

1.10. Határrendészeti ismeretek		
1.10.1. A határrendészeti szolgálati ág fejlődése, helye, szerepe	Tudja bemutatni a határrendészeti szolgálati ág fejlődését, helyét, szerepét.	Tudja bemutatni a határrendészeti szolgálati ág fejlődését, helyét, szerepét és feladatrendszerét a rendőrség szervezetében.
1.10.2. Az államhatárral kapcsolatos alapfogalmak	Ismerje az államhatárral kapcsolatos alapfogalmakat és a határrendészeti feladatokat meghatározó főbb jogi szabályzókat.	Tudja ismertetni az államhatárral kapcsolatos alapfogalmakat és a határrendészeti feladatokat meghatározó főbb jogi szabályzókat.
1.10.3. Határforgalom-ellenőrzés és az államhatár őrzése	Legyen képes bemutatni a határforgalom-ellenőrzés és az államhatár őrzés feladatait.	Legyen képes bemutatni a határforgalom-ellenőrzés és az államhatár őrzése közötti kapcsolatot és eltérést.
1.10.4. Határellenőrzés, határrend fenntartás, a mélységi ellenőrzés	Ismerje a határellenőrzéssel, a határrend fenntartásával, a mélységi ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat.	Tudja ismertetni a határellenőrzéssel, a határrend fenntartásával, a mélységi ellenőrzéssel kapcsolatos feladatok ellátásának rendjét.
1.10.5. Idegenrendészeti intézkedések		Tudja ismertetni az idegenrendészeti intézkedések és eljárások rendjét.
1.10.6. Európai Unió csatlakozás és a Schengeni taggá válás		Tudja bemutatni a határrendészeti feladatok megváltozását az európai uniós csatlakozás és a schengeni taggá válás következtében.
1.10.7. Határbiztonsági rendszer		Tudja ismertetni a határbiztonsági rendszer felépítését.
1.11. Katasztrófavédelmi műszaki alapismeretek		
1.11.1. A katasztrófavédelem eszközei, felszerelései	Ismerje a katasztrófavédelem eszközeit és alapfelszereléseit.	Legyen képes bemutatni a katasztrófavédelem eszközeit, felszereléseit.

1.11.2. Tűzoltó szakfelszerelések	Ismerje a tűzoltó szakfelszereléseket.	Legyen képes csoportosítani a tűzoltó szakfelszereléseket.
1.11.3. Készülékekkel kapcsolatos alapfogalmak	Ismerje a tűzoltó fecskendővel, készülékekkel kapcsolatos alapfogalmakat, azok jellemzőit.	Legyen képes ismertetni a tűzoltó fecskendővel, készülékekkel kapcsolatos alapfogalmakat, jellemzőket.
1.11.4. Egyéb felszerelések	Ismerje a katasztrófavédelemnél használt egyéb felszerelések jellemzőit.	Legyen képes bemutatni a katasztrófavédelemnél használt egyéb felszerelések általános jellemzését.

2. Jogszabályi és egyéb szabályzó előírások

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszinten	Emelt szinten
2.1. Jogi alapismeretek		
2.1.1. A jog fogalma	Legyen képes ismertetni a jog fogalmát.	Legyen képes bemutatni a jog kialakulását.
2.1.2. Jogi és erkölcsi normák	Legyen képes ismertetni a jogi normák helyét, szerepét, a jogszabályok hierarchiáját, érvényességük és hatályuk követelményeit.	Legyen képes ismertetni a jogi normák helyét, szerepét, az erkölcs és a jogi normák viszonyát, a jogszabályok hierarchiáját, a jogalkotás menetét, érvényességük és hatályuk szabályozását.
2.1.3. Jogellenesség, társadalomra való veszélyesség	Legyen képes bemutatni a jogellenesség és a társadalomra veszélyesség lényegét, jellemzőit.	
2.1.4. A jogalkotás		Legyen képes bemutatni a jogalkotás jellemzőit, fajtáit, szerveit, szakaszait, folyamatát.
2.2. Állam-, alkotmány- és nemzetközi jogi alapismeretek		
2.2.1. Alaptörvény bemutatása	Legyen képes bemutatni a magyar Alaptörvény helyét, szerepét, rendeltetését, az alkotmányossági elveket.	Legyen képes bemutatni a magyar Alaptörvény keletkezését és létrejöttét, helyét, szerepét, rendeltetését, az alkotmányossági elveket; hazánk és az EU kapcsolatát, a diplomáciai mentesség lényegét.

2.2.2. Az emberi, állampolgári jogok érvényesülése a rendvédelmi szerveknél	Ismerje az emberi, állampolgári jogok rendvédelmi szerveknél történő érvényesülését.	Legyen képes ismertetni az emberi (állampolgári) jogoknak a rendvédelmi szerveknél történő, majd a rendőri intézkedés során történő érvényesülését.
2.3. Büntetőjog általános rész		
2.3.1. Bűncselekmény fogalma, a Büntető Törvénykönyvről szóló törvény (a továbbiakban: Btk.) szerkezete, időbeli, területi és személyi hatálya	Legyen képes ismertetni a bűncselekmény fogalmát, elkövetőit, valamint megvalósulási szakaszait, valamint a Btk. szerkezetét, időbeli, területi és személyi hatályát.	Legyen képes bemutatni a bűncselekmény fogalmát, a fogalmi elemeket, az elkövetők körét, valamint a bűncselekmény megvalósulási szakaszait, továbbá a Btk. szerkezetét, hatályát, a szankciórendszerét.
2.3.2. Bűncselekmények felosztása	Legyen képes ismertetni a bűncselekmények súlyuk szerint történő felosztását, megvalósításuk lehetséges következményeit. Legyen képes bemutatni a büntethetőségi akadályok rendszerét.	
2.3.3. Általános törvényi tényállás	Ismerje az általános törvényi tényállás szerkezetét, elemeit.	Legyen képes bemutatni az általános törvényi tényállás szerkezetét, és ismertetni annak elemeit.
2.4. Büntetőjog különös rész		
2.4.1. Bűncselekmények lényegi jegyei	Ismerje a rendőrség hatáskörébe tartozó leggyakoribb bűncselekmények lényegi jellemzőit.	Legyen képes ismertetni a rendőrség hatáskörébe tartozó leggyakoribb bűncselekmények lényegi jegyeit (kiemelten a közrend elleni, valamint az élet elleni, az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekményeket).
2.4.2. Emberölés, erős felindulásban elkövetett emberölés, lopás és rablás bűncselekménye	Legyen képes bemutatni az emberölés, az erős felindulásban elkövetett emberölés, a lopás és a rablás bűncselekményeket.	Legyen képes elhatárolni az emberölést, az erős felindulásban elkövetett emberöléstől, a lopást a rablástól a törvényi tényállások elemzésével. Tudja meghatározni a jogtalan támadás, a jogos védelem és a végszükség jellemzőit.

2.5. Szabálysértési alapismeretek		
2.5.1. Szabálysértés fogalma	Ismerje a szabálysértés fogalmát, bekövetkezésének lehetőségét, elkövetőit, az ezekkel járó felelősséget.	Legyen képes ismertetni a szabálysértés fogalmát, a szabálysértési felelősség megállapításának elemeit, az elkövetők körét, a kényszerintézkedéseket.
2.5.2. A szabálysértési felelősséget kizáró és megszüntető okok	Legyen képes ismertetni a szabálysértési felelősséget kizáró és megszüntető okokat. Tudja ismertetni a szabálysértési eljárás szakaszait, menetét, általános szabályait és a jogorvoslati lehetőségeket.	Legyen képes bemutatni a szabálysértési felelősséget kizáró és megszüntető okokat. Tudja a szabálysértési eljárás szakaszait, általános szabályait, a jogorvoslati lehetőségeket és a szabálysértési nyilvántartási rendszert.
2.6. Szabálysértési ismeretek: a helyszíni bírságra és egyes szabálysértésekre vonatkozó ismeretek		
2.6.1. Helyszíni bírságolás	Legyen képes ismertetni a helyszíni bírságolás, helyszíni bírságra vonatkozó általános szabályokat és alkalmazási feltételeiket. Tudja ismertetni a helyszíni bírság összegét.	Legyen képes bemutatni a helyszíni bírságolásra vonatkozó szabályokat és alkalmazási feltételeiket. Tudja ismertetni a bírság kiszabása során kitöltendő dokumentáció elemeit, szabályait, ismerje a kiszabható helyszíni bírság összegét.
2.6.2. Szabálysértés	Ismerje a leggyakrabban előforduló szabálysértéseket és az alkalmazható szankciókat. Ismerje a leggyakoribb közlekedési és tulajdon elleni szabálysértéseket és jogkövetkezményeiket.	Ismerje a leggyakrabban előforduló szabálysértéseket, az alkalmazható szankciókat, a szankció kiszabására jogosult szerveket. Ismerje az elzárással is sújtható szabálysértéseket, a tulajdon elleni és a közlekedési szabálysértéseket és jogkövetkezményeiket.
2.7. Büntetőeljárás és büntetés-végrehajtási jogi alapismeretek		
2.7.1. Büntetőeljárás jog jellemzői	Legyen képes bemutatni a büntetőeljárás jog rendeltetését, az alapvető rendelkezéseiben megfogalmazott alapelveket.	Legyen képes bemutatni a büntetőeljárás jog rendeltetését, az alapvető rendelkezéseiben megfogalmazott alapelveket, a

		büntetőeljárás szakaszait. Ismerje a büntetőeljárás és a nyomozás viszonyát.
2.7.2. Büntetőeljárás jogi alapismeretek	Legyen képes bemutatni az eljárásban résztvevő hatóságokat, személyeket, a bizonyítás eszközeit.	Legyen képes bemutatni az eljárásban résztvevő hatóságokat, személyeket, a bizonyítás eszközeit. Legyen képes bemutatni a szabadságvesztés-büntetést, a büntetés- végrehajtás intézmény típusait.

3. A rendvédelmi szervek tevékenysége során alkalmazható eszközök

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszinten	Emelt szinten
3.1. A kényszerítő eszközök		
3.1.1. A kényszerítő eszközök jellemzése	Ismerje a kényszerítő eszközök jellemzőit, szakszerű és jogszerű alkalmazásuk kritériumait.	Legyen képes a kényszerítő eszközök jellemzésére, szakszerű és jogszerű alkalmazásuk kritériumainak bemutatására az alapelvek ismertetésével.
3.1.2. Rendőrség által alkalmazható kényszerítő eszközök	Ismerje a rendőrség által alkalmazható kényszerítő eszközöket.	Tudja ismertetni a rendőrség által alkalmazható kényszerítő eszközöket, ismerje azok alkalmazásának jogszabályi alapjait valamint alkalmazásukat az arányosság elvének betartásával.
3.1.3. Büntetés-végrehajtásnál alkalmazható kényszerítő eszközök	Ismerje a büntetés-végrehajtásnál alkalmazható kényszerítő eszközöket.	Tudja ismertetni a büntetés-végrehajtásnál alkalmazható kényszerítő eszközöket.
3.1.4. Az alkalmazás követelményei	Ismerje a kényszerítő eszközök alkalmazásával szembeni alapkövetelményeket.	Tudja meghatározni a kényszerítő eszközök alkalmazásával szembeni követelményeket.

3.1.5. Jogtalan támadás, a jogos védelem és a végszükség jellemzői	Tudja meghatározni a jogtalan támadás, a jogos védelem és a végszükség jellemzőit.	
3.2. Fizikai erőnlét fejlesztése		
3.2.1. Az egészséges életmód elvei	Legyen képes ismertetni az egészséges életmód elveit, a rendszeres testedzés emberi szervezetre gyakorolt hatásait, a rendszeres és egészséges táplálkozás szerepét a fizikai teljesítőképesség fokozásában.	Legyen képes bemutatni az egészséges életmód elveit, a rendszeres testedzés emberi szervezetre gyakorolt hatásait, a rendszeres és egészséges táplálkozás szerepét a fizikai teljesítőképesség fokozásában.
3.3. Önvédelmi alapismeretek		
3.3.1. Önvédelem-közelharc jellemzői	Legyen képes ismertetni az emberi test sérülékeny, érzékeny pontjait, az önvédelem-közelharc lényegét, lehetőségeit, a pszichológiai, anatómiai jellemzőit.	Legyen képes bemutatni az emberi test sérülékeny, érzékeny pontjait, az önvédelem-közelharc lényegét, lehetőségeit, a pszichológiai, anatómiai jellemzőit. Legyen képes bemutatni az emberi testre irányuló főbb támadások elleni védekezések módszereit, azoknak az emberi szervezetre gyakorolt hatásait.
3.4. Alaki mozgások gyakorlása		
3.4.1. Alaki szabályok, alakzatok, vezényszavak	Ismerje a rendvédelmi szervek tevékenysége során alkalmazandó alaki szabályok betartásának fontosságát, valamint ismerje a lehetséges vezényszavakat.	Legyen képes bemutatni a rendvédelmi szervek tevékenysége során alkalmazandó alaki szabályokat, alakzatokat, mozgásmódokat és a lehetséges vezényszavakat.
3.4.2. Tiszteletadás	Legyen képes ismertetni a tiszteletadás egyes formáit.	Legyen képes bemutatni a tiszteletadás formáit, valamint a fordulatokat állóhelyben.
3.5. Lövészeti alapismeretek - a kiskaliberű tűzfegyverek		
3.5.1. Lőfegyver fogalma	Ismerje a lőfegyverek fogalmát, csoportosítását, a légfegyver működési mechanizmusát.	Ismerje a lőfegyverek fogalmát, csoportosítását, a légfegyver működési mechanizmusát. Ismerje a lőfegyverekkel összefüggő ballisztikai

		alapfogalmakat, legyen képes bemutatni azok összefüggéseit.
3.5.2. Lőfegyver fő részei	Legyen képes bemutatni az egylövetű, az ismétlő rendszerű kispuska és a félautomata rendszerű kiskaliberű tűzfegyverek fő részeit, jellemző műszaki adatait és működését.	Legyen képes bemutatni az egylövetű, az ismétlő rendszerű kispuska és a félautomata rendszerű kiskaliberű tűzfegyverek fő részeit, jellemző műszaki adatait és működését. Ismerje és legyen képes bemutatni a tűzfegyvereknél alkalmazott célzástechnikai elemeket, a használatos célzó berendezéseket, valamint a célzást, a pontos lövés leadását segítő eszközöket.
3.5.3. A lőfegyverek használatával kapcsolatos biztonsági rendszabályok	Ismerje a lőfegyverek használatával kapcsolatos biztonsági rendszabályokat és a pontos célzás, lövéskiváltás lehetőségét.	Ismerje a lőfegyverek használatával kapcsolatos biztonsági rendszabályokat és a pontos célzás, lövéskiváltás lehetőségét. Ismerje a lögyakorlatok végrehajtásának általános menetét, a lögyakorlatokon elhangzó vezényszavakat, a lőtér biztonsági előírásait.
3.6. Szociológiai alapismeretek		
3.6.1. A szociológia fogalma	Ismerje a szociológia fogalmát és tárgyát.	Legyen képes bemutatni a szociológia fogalmát és tárgyát, a szocializáció folyamatát az egyén és a környezet viszonylatában. A társadalmi problémák, erőszak, előítélet, diszkrimináció, szegénység, munkanélküliség problémái a rendvédelmi szervek munkája során.
3.6.2. A társadalom és az egyén viszonya	Ismerje a társadalom és az egyén viszonyának jellemzőit.	Legyen képes bemutatni a társadalom és az egyén viszonyának jellemzőit, jellemezni a kisebbségi problémákat, konfliktusokat, ismertetni mindezek megelőzésének, kezelésének lehetőségeit, módszereit.

3.7. Pszichológiai alapismeretek		
3.7.1. A pszichológia fogalma	Ismerje a pszichológia fogalmát, alapeladatait.	Legyen képes bemutatni a pszichológia fogalmát, alapeladatait, a lélektan ágazatait.
3.7.2. A pszichológia tudományának megjelenése a rendvédelmi szervek tevékenysége során	Ismerje a pszichológia helyét és szerepét a rendvédelmi szervek szervezetében meglévő munkakörökben szereplő feladatok ellátása során.	Legyen képes bemutatni a pszichológia helyét és szerepét a rendvédelmi szervek szervezetében meglévő egyes meglévő munkakörökben szereplő feladatok ellátása során. Ismerje az antiszociális magatartás kialakulását és jellemzőit.
3.8. A személyiségfejlődés alapjai		
3.8.1. A személyiség fogalma	Ismerje a személyiség fogalmát és az alapvető személyiségtípusokat, valamint ismerje az agresszív és asszertív magatartás jellemzőit.	Legyen képes bemutatni a személyiség fogalmát és az alapvető személyiségtípusokat, valamint az agresszív és asszertív magatartás jellemzőit.
3.8.2. Személyiségtípusok	Ismerje az alapvető személyiségtípusokat. Legyen képes bemutatni az agresszív és asszertív magatartás jellemzőit.	Legyen képes bemutatni a személyiség fogalmát, az alapvető személyiségtípusokat, azok megalkotóit, az agresszív és asszertív magatartás jellemzőit.
3.8.3. Az agresszív magatartás jellemzői	Legyen képes ismertetni az agresszív magatartás elleni fellépés lehetőségeit.	Legyen képes ismertetni az agresszív magatartás típusait, az agresszív kriminális személyiségre jellemző tulajdonságokat, az agresszív magatartás elleni intézményesített fellépés lehetőségeit.
3.8.4. Az asszertív magatartás jellemzői	Legyen képes ismertetni az asszertív magatartás jellemzőit.	Legyen képes bemutatni az intézkedés alá vont személyek lehetséges reakcióira adható asszertív válaszokat, technikákat.
3.9. Szociálpszichológiai alapismeretek		
3.9.1. A szociálpszichológia alapfogalmai	Legyen képes bemutatni a szociálpszichológia alapfogalmait.	Legyen képes bemutatni a szociálpszichológia alapfogalmait és jellemzőit.

3.9.2. Az antiszociális magatartás felismerése	Legyen képes az antiszociális magatartás felismerésére, az ellenük való fellépés lehetőségeinek bemutatására.	Legyen képes az antiszociális magatartás felismerésére, az ellenük való fellépés lehetőségeinek bemutatására, a deviancia fogalmának és jellemzőinek meghatározására.
--	---	---

4. A rendvédelemhez kapcsolódó egyéb ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszinten	Emelt szinten
4.1. Kriminalisztika, kriminológia		
4.1.1. A kriminalisztika jellemzői	Ismerje a kriminalisztika fogalmát.	Legyen képes ismertetni a kriminalisztika fogalmát, ágait és azok jelentőségét a büntetőeljárás során.
4.1.2. A krimináltechnika.	Legyen képes ismertetni a krimináltechnika fogalmát, rendszerét.	Legyen képes ismertetni a nyomrögzítés krimináltechnikai módszereit és jelentőségét a büntetőeljárásban.
4.1.3. Kriminológia		Legyen képes bemutatni a kriminológia fogalmát, rendeltetését.
4.2. A magyarországi rendvédelmi szervek története		
4.2.1. Rendvédelmi szervek-története		Legyen képes bemutatni a magyarországi rendvédelmi szervek történetének főbb szakaszait és azok jellemzőit.
4.2.2. Modern rendfenntartó testület felépítése		Legyen képes bemutatni egy modern rendfenntartó testület felépítését és modelljét.
4.2.3. Rendvédelmi szervek etikai szabályzatai		Legyen képes ismertetni, elemezni és értelmezni a rendvédelmi szervek etikai szabályzatainak előírásait.

KERTÉSZET ÉS PARKÉPÍTÉS ISMERETEK
ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A kertészet és parképítés ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei a XXXIV. Kertészet és Parképítés ágazat alábbi szakképesítésének szakmai tartalmát veszi alapul:
- 54 581 02 Parképítő és -fenntartó technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	Tudja megfelelő helyen és módon alkalmazni a szakmai fogalmakat.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Legyen képes az előadás tartalmát következetesen, logikusan felépíteni.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	Legyen képes a kérdező tanár által feltett kérdéseket megérteni, lényegre törően válaszolni.

2. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Lényegkiemelés	Tudja megkülönböztetni a lényeges és kevésbé lényeges szakmai ismeretanyagokat.
2.2. Elvonatkoztatás képessége	Ismerje a tények és a törvényszerűségek közötti összefüggések alkalmazását.
2.3. Gyakorlatias feladatértelmezés	Legyen képes határozottan, a gyakorlati szempontok figyelembevételével feladatokat végrehajtani.

3. Megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A vezetői utasítások betartása, irányíthatóság	Legyen képes a munkahelyi vezető utasításainak megbízható, maradéktalan végrehajtására.
3.2. Felelősségtudat	A felelősségteljes munkavégzéshez törekedjen az átgondolt, tudatos döntéshozatalra és végrehajtásra.
3.3. Szorgalom, igyekezet	Legyen képes ismeretanyagának folyamatos bővítésére.

4. Önállóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Szervezőképesség a munkafolyamatok végrehajtásában	Legyen képes az egyes mezőgazdasági (kertészeti) munkafolyamatok végrehajtásának szakszerű megszervezésében közreműködni.
4.2. Önállóság a problémamegoldás területén	Legyen képes a problémamegoldás területén a felmerülő hibák, hiányosságok önálló kiküszöbölésére.

5. Ismeretek gyakorlati alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Állóképesség	Legyen megfelelő fizikai kapacitása, teherbírása az elvégzendő feladatok kivitelezésének végrehajtására.
5.2. Mozgáskoordináció (testi ügyesség)	Legyen képes a korrekt és pontos feladatvégrehajtás érdekében a koordinált mozgásra, biztosítva a munkák energiatakarékos és szakszerű kivitelezését.
5.3. Ismeretek helyén való alkalmazása	Legyen képes jó emlékezőképessége alapján az ismeretek megőrzésére és ezen keresztül a helyükön való alkalmazására.

B) TÉMAKÖRÖK

1. A növények külső, belső felépítése, növényrendszertan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Növények külső, belső felépítése	Ismerje az alábbiakat: - a gyökér, a szár, a levél fogalma, feladata, típusai, módosulásai, - a virág, a virágzat fogalma, részei, - a termés fogalma, csoportosítása, valódi és áltermés, - a sejt részei, - a növényi szövetek, - a növényi szervek működése (gyökér, szár, levél, virág, termés).
1.2. Növényrendszertan	Ismerje a rendszerezés alapjait: - mesterséges, természetes rendszer, - rendszertani kategóriák, - faj, fajta fogalma, - kettős nevezéktan. Ismerje a kertészetben jelentős törzseket, osztályokat: mohák, harasztok, nyitvatermők, zárvatermők. Ismerje a fontosabb két- és egyszikű növénycsaládokat.

A kertészeti termesztés tárgyi feltételei, éghajlat, talajművelés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A kertészeti termesztés tárgyi feltételei	Ismerje és ismerje fel az alábbiakat: - kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezések (üvegházak, növényágyak, fóliás berendezések), - kiegészítő építmények (tárolók), - termesztőedények (cserepek, szaporítóládák, tálcák), - kertészeti szerszámok (ásó, gereblye, kapa, metszőolló stb.), - szaporítási módok, mikroszaporító laboratóriumok.

2.2. Éghajlattan	Ismerje - a növények növekedését befolyásoló éghajlati viszonyokat,
	- általános meteorológiai fogalmakat: időjárás, éghajlat, légkör, légkör összetétele, légnyomás, szél, csapadék, léghőmérséklet, talajhőmérséklet, páratartalom, napsütés, - éghajlattani alapismereteket: éghajlatok osztályozása, makroklíma, mikroklíma, - meteorológiai műszereket: páratartalom meghatározására, léghőmérséklet mérésére, csapadékmérésre, talajhőmérséklet meghatározására, szél irányának, erősségének, sebességének meghatározására alkalmas mérőeszközök.
2.3. Talajtan	Ismerje - a talaj fogalmát, - a talajok összetételét, - a talajok fontosabb tulajdonságait (kötöttség, kémhatás, szerkezet, víz, levegő-, hő-, tápanyag-gazdálkodás), - a talajok osztályozását, - a kertészeti földnemeket és termesztési közegeket. Tudja a talaj helyszíni vizsgálatát elvégezni (előzetes tájékozódás, bejárás). Tudjon - talajmintát venni (szelvényminta, átlagminta), - talajmintákat előkészíteni laboratóriumi vizsgálatra, - egyszerű talajvizsgálatokat végezni (pH-érték, szerkezeti elemek, talajkötöttség, mésztartalom).
2.4. Talajművelés	Ismerje a talajművelés célját és alapelveit. Ismerje a talajművelési eljárásokat, és azok eszközeit, a gépek használatát: szántás, tárcsázás, kultivátorozás, boronálás, simítózás, hengerezés, a talajmaró és a mélylazító.

2. Trágyázás és öntözés, növényvédelem	
TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Trágyázás	Ismerje a trágyázás célját. Ismerje a trágyafélék csoportosítását: - szerves trágyák (istállótrágya fogalma, összetétele, kezelése, tárolása, zöldtrágya, egyéb szerves trágyák), - műtrágyák (nitrogén-, foszfor-, káliumtartalmú, mikroelem-trágyák) jellemzőit, használatuk lehetőségeit és tárolásukat. Ismerje a szerves trágya és a műtrágya környezettudatos felhasználását.
3.2. Öntözés	Ismerje a szerves trágyákat (istállótrágya, zöldtrágya, egyéb növényi eredetű szerves trágyák, komposzttrágyák). Ismerje a műtrágyákat (egyszerű, összetett, kevert és mikroelem trágyák). Tudja az alapvető trágyázási eljárásokat. Tudja az öntözés jelentőségét. Ismerje az öntözés célját - vízpótló, - frissítő, - párasító, - nedvességtároló, - trágyázó (lombtrágyázás), - beiszapoló. Ismerje az öntözővíz tulajdonságait (keménység, hőfok és szennyezettség). Ismerje az öntözési módokat (felületi, esőszerű, és csepegtető öntözés). Tudja meghatározni az öntözés időpontját és az öntözővíz mennyiségét (öntözési norma, idénynorma, öntözési forduló).

3.3. Növényvédelem	Ismerje a növényvédelem jelentőségét, tárgyát, feladatát. Ismerje a környezetvédelem szerepét a növényvédelemben. Ismerje a legfontosabb, a növényeket károsító élő szervezetek (vírusok, baktériumok, gombák, állati kártevők) életfeltételeit, károsításuk megjelenési formáit (kór- és kárképek). Ismerje a kertészeti kultúrák legfontosabb gyomnövényeit. Ismerje a növényvédő szereket, azok felhasználását, tárolását. Ismerje a növényvédelem módjait, az előrejelzést, megelőzést, és a védekezést. Ismerje a komplex és integrált növényvédelmet. Ismerje fel a kertészeti kultúrák legfontosabb gyomnövényeit. Tudjon permetléösszetétel-számítást végezni.
	Ismerje a permetlé készítésének szabályait, a permetlevek bekeverését (gyakorlatilag nem mérgező szerekkel).

4. A termesztés, növényápolás gépei, üzemeltetésük

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. A talajművelés gépei	Ismerje a talajművelő gépeket. Ismerje az ekék feladatát, típusait, beállítását. Ismerje a boronák feladatát, típusait, működésüket. Ismerje a tárcsák, kultivátorok felépítését, működését, beállítását. Ismerje a lazítókat és a hengereket. Ismerje a talajmarókat. Ismerje az ásógépet és a magágykészítőket. Ismerje a talajművelő gépek (tárcsa, kultivátor, talajmaró, boronák, lazítók, hengerek, rotációs kapák) működését és beállítását.
4.2. Szerves- és műtrágyaszóró gépek	Ismerje az istállótrágyaszórók felépítését, működését, szabályozását. Ismerje a műtrágyaszórók felépítését, működését,

	szabályozását (szilárd és folyékony műtrágyák kijuttatása). Ismerje az istállótrágyaszórók és a műtrágyaszórók csatlakoztatását az erőgéphez, beállításukat, üzemeltetésüket, karbantartásukat.
4.3. A növényvédelem gépei	Ismerje a növényvédő gépek csoportosítását (permetezők, porozók, nagyüzemi és háti permetezők, légi növényvédelem). Ismerje a hidraulikus porlasztású gépek, légporlasztásos gépek és szállítólevegős gépek fő részeit, működését. Ismerje a porozógépeket. Ismerje a háti permetezőket (szivattyús, légszivattyús, légporlasztásos). Ismerje a szórófejek jelentőségét. Tudjon permetléösszetétel számítást végezni, és tudja a növényvédelmi gépeket beállítani. Ismerje az üzemeltetés környezetvédelmi hatását.
4.4. A szállítás, rakodás gépei	Ismerje a szállítás, rakodás gépeit. Ismerje a biztonsági előírásokat a szállítás és a rakodás gépeire. Ismerje a traktoros pótkocsik felépítését, a csatlakoztatás, vontatás gyakorlását. Ismerje a billenthető pótkocsik üzemeltetését. Ismerje a traktoros és önjáró homlokrakodókat. Ismerje a kerti traktor és pótkocsi összekapcsolását. Ismerje a karbantartási teendőket. Ismerje az elektromos és gázüzemű rakodókat.
4.5. Az öntözés gépei	Ismerje az öntözési módokat (felületi, esőztető, mikro-, csepegtető öntözés), az öntözőberendezések fő egységeit (stabil, félstabil öntözőtelep és eszközeik). Ismerje a tápanyag-utánpótlást öntözéssel és a mikroöntözést. Ismerje az esőztető és csepegtető öntözés berendezéseinek főbb egységeit (szivattyúk, vezetékek, kötőelemek, mágnes szelepek, szórófejek, fúvókák, csepegtető testek, zárószerkezetek). Ismerje a kézi áttelepítésű vagy mobil berendezés

	összeszerelését, szétszerelését, üzemeltetését, karbantartását.
--	---

5. A gazdálkodás alapismeretei

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Alapfogalmak	Tudja felsorolni a termelés erőforrásait. Ismerje a termelés eszközrendszerét (befektetett eszközök, forgóeszközök, termőföld, munkaerő). Ismerje a termelés ráfordításait és költségeit, a termelés eredményét.
5.2. A termelés reálszférája	Ismerje az alábbi fogalmakat: - beszerzés, - termelés, - készletezés, - minőségellenőrzés, - értékesítés.
5.3. A termelés pénzügyei	Ismerje a pénz szerepét a piacgazdaságban. Ismerje a pénzügyi rendszert, pénzügyi intézetek tevékenységét, a pénzforgalom típusait, jellemzőit, a hitelezést, az értékpapírokat és a tőzsdét.

6. A zöldfelületek csoportosítása, a zöldfelületi növénycsoportok fenntartása, a városi zöldfelületek jelentősége

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. A kertfenntartás alapfogalmai	Ismerje a zöldfelület, kert, park, zöldövezet és a zöldfelület-gazdálkodás fogalmát.

6.2. Zöldfelületek csoportosítása, zöldfelületi rendszerek	Ismerje a zöldterületek csoportosítását, a kerttípusokat.
6.3. Városi zöldfelületek jelentősége	Ismerje a tervezés, az építés és a fenntartás kapcsolatát, a zöldterületek gazdasági jelentőségét. Ismerje a zöldfelületek osztályozását. Ismerje a zöldfelületek fenntarthatóságát. Ismerje a zöldfelület-védelmet.
6.4. Zöldfelületek növénycsoportjainak fenntartása	
6.4.1. Fűfelületek fenntartása	Ismerje a fűfelületek jelentőségét, csoportosítását. Ismerje az alábbi fogalmakat: - gyep, - pázsit, - virágos gyep, - fűmagkeverékek, - tápanyag-utánpótlás, fenntartó trágyázás, - fűfelületek öntözése, - fűfelületek növényvédelme, - fűfelületek talajápolása, - kaszálás, - kaszálék gyűjtése, - gyepszélvágás, - lombgyűjtés, - gyepszellőztetés, gereblyezés, - homokszórás, - hengerezés, tömörítés, - takarítás, - felújítás, felülvetés.
6.4.2. Egy- és kétnyári virágfelületek fenntartása	Ismerje a virágfelületek csoportosítását. Ismerje az egynyári virágfelületek fenntartását. Ismerje az egynyári virágfelületek általános ápolási munkáit. Ismerje az egynyári virágfelületek öntözését, az egynyáriak tápanyag-utánpótlását, talajápolását,
	növényvédelmét, speciális ápolási munkáit. Ismerje a kétnyári virágfelületek jelentőségét, a kétnyári virágfelületek fenntartását.
6.4.3. Évelő virágfelületek fenntartása	Ismerje az évelő virágfelületek jelentőségét, fenntartási munkáit. Ismerje az évelők általános ápolási munkáit.

	Ismerje az évelőágyak öntözését. Ismerje az évelőágyak tápanyag-utánpótlását. Ismerje az évelőágyások talajpótlását. Ismerje az évelő virágfelületek növényvédelmét, speciális ápolási munkáit.
6.4.4. Lombhullató díszfák fenntartása	Ismerje a díszfák, jelentőségét, csoportosítását. Ismerje a díszfák ápolási munkáit, öntözését, tápanyag-utánpótlását, a talaj ápolását, növényvédelmét, a díszfák koronaformáit, a metszését, ifjító metszését. Ismerje az idős fák speciális ápolási munkáit. Ismerje a faértékelési módszereket. Ismerje az alábbi fogalmakat: - odúkezelés, - koronabiztosítás, - átültetés, - fakivágás, - kalodázás, - talajszellőztetés.
6.4.5. Díszcserjék fenntartása	Ismerje a díszcserjék - jelentőségét, - csoportosítását, - ápolási munkáit, - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - talajápolását, - növényvédelmét, - alakító és fenntartó metszését, - ifjító metszését. Ismerje a sövények metszését.
6.4.6. Örökzöld dísznövények fenntartása	Ismerje az örökzöldek - jelentőségét, - csoportosítását, - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - talajápolását, - növényvédelmét, - metszését. Ismerje az örökzöld sövények nyírását. Ismerje a téliesítést és az örökzöldek karózását.
6.4.7. Edényes növények fenntartása	Ismerje az edényes növények - jelentőségét, - öntözését, - tápanyag-utánpótlását,

	- talajápolását, - növényvédelmét, - speciális ápolási munkáit.
6.4.8. Kúszónövények fenntartása	Ismerje a kúszónövények - jelentőségét, - öntözését, - fenntartó trágyázását, - talajápolását, - növényvédelmét, - speciális ápolási munkáit.
6.4.9. Talajtakaró növények fenntartása	Ismerje a talajtakaró növények - jelentőségét, - általános fenntartási munkáit, - speciális fenntartási munkáit.
6.4.10. Rózsafelületek fenntartása	Ismerje a rózsafelületek - jelentőségét, - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - talajápolását, - növényvédelmét. Ismerje az alábbi fogalmakat: - takarás, - nyitás, - vadalás, - kötözés, - ifjítás.
6.4.11. Sziklakertek fenntartása	Ismerje a sziklakertek jelentőségét, csoportjait. Ismerje a szárazon rakott támfalakat, kerti lépcsőket. Ismerje a kőlapos utakat. Ismerje a sziklakertek - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - növényvédelmét, - talajápolását. Ismerje az alábbi fogalmakat: - metszés, - visszaszorítás, - talajtakarás megújítása. Ismerje az elnyílt virágok, száraz növényi részek eltávolítását, a lombgyűjtést, a kövek igazítását, a pótlást és a felújítást.
6.4.12. Sírkültetések fenntartása	Ismerje az általános zöldfelület-fenntartási munkákat az évszakoknak és a kegyeleti, temetőlátogatási ünnepeknek megfelelően. Ismerje a pázsit gondozási munkáit, a

	sövényápolást és a nyírást.
6.4.13. Fűborítású sportpályák fenntartása	Ismerje a fűborítású sportpályák - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - növényvédelmét.

7. Gépek, kézi eszközök üzemeltetése, karbantartása, munkavédelem a kertfenntartásban

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. A kertészeti kisgépek üzemeltetése	Ismerje a kertészetben leggyakrabban használatos kisgépek (fűnyírók, gépi fűrészek, sövénynyírók, takarító, síkosság-mentesítő, lombszívó gépek) üzemeltetését, karbantartását, javítását.
7.2. Munkavédelem a kertfenntartásban	Ismerje a munkavédelem fogalmát, területeit. Ismerje az általános munkavédelmi tudnivalókat. Ismerje a tűzvédelmi eszközöket és használatukat. Ismerje az egyéni és a közösségi védőeszközöket és használatukat. Ismerje a munkavédelem fogalomrendszerét. Ismerje a munkahelyek kialakításának általános szabályait. Ismerje a munkahelyi egészség és biztonság jelentőségét. Ismerje a veszélyforrásokat és a veszélyeket a munkahelyeken. Ismerje a munkavédelem szabályrendszerét, jogokat és kötelezettségeket.
7.3. Gépek, kézi eszközök karbantartása	Ismerje a főbb karbantartási tevékenységeket. Ismerje a gépek, eszközök tisztítását.

8. Növényismeret

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
8.1. Bevezetés a növényismeretbe	Ismerje a kettős nevezéktant (binominális nomenklátúra). Ismerje a faj feletti rendszertani egységeket. Ismerje a faj alatti természetes és mesterséges rendszertani egységeket. Ismerje a fajták elnevezésének szabályait. Ismerje a növények származását.

	Ismerje a dísnövények csoportosítását.
8.2. Gyomnövények	Ismerje a gyomnövény

	- fogalmát, - a fajok csoportosítását. Ismerje a gyomnövények jelentőségét, a legfontosabb fajokat és életformájukat, a gyomnövények terjedése elleni védekezést. Ismerje a fontosabb fajok környezeti igényeit, jellemző előfordulási helyüket térben és időben. Ismerje meg a védekezési módokat, ismerje az eszközök használatát, a gyomnövény-gyűjtemény készítését.
	Ismerje meg a gyomnövények invazív tulajdonságait és jellemző szaporító képleteit.
8.3. Ivaros és ivartalan úton szaporítható egynyáriak	
8.3.1. Ivaros úton szaporítható egynyáriak	Ismerje a legfontosabb magról szaporítható egynyári dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.3.2. Ivartalan úton szaporítható egynyáriak	Ismerje a legfontosabb ivartalan úton szaporítható egynyári dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.4. Rövid és hosszú tenyészidejű kétnyáriak	
8.4.1. Rövid tenyészidejű kétnyáriak	Ismerje a legfontosabb rövid tenyészidejű kétnyári dísnövények - jelentőségét, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).

8.4.2. Hosszú tenyészidejű kétnyáriak	Ismerje a legfontosabb hosszú tenyészidejű kétnyári dísnövények - jelentőségét, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5. Évelők	
8.5.1. Közepes vízigényű évelők	Ismerje a legfontosabb közepes vízigényű évelő dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását,

	- jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5.2. Szárazságtűrő évelők	Ismerje a legfontosabb szárazságtűrő évelő dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5.3. Vízi, vízparti, fagyérzékeny évelők	Ismerje a legfontosabb vízi, vízparti, és fagyérzékeny évelő dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5.4. Hagymás, gumós évelők	Ismerje a legfontosabb hagymás, gumós évelő dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5.5. Árnyéki évelők	Ismerje a legfontosabb árnyéki évelő dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.6. Fűmagkeverékek fajtái	Ismerje a fűmagkeverékeket alkotó legfontosabb fűfajok csoportosítását. Ismerje a legfontosabb fűfajok és fajták részletes jellemzőit (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).

8.7. Lombhullató díszfák és díszcserjék, kúszócserjék	
8.7.1. Lombhullató díszfák	Ismerje a legfontosabb lombhullató díszfák - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.7.2. Lombhullató díszcserjék	Ismerje a legfontosabb lombhullató díszcserjék - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.7.3. Kúszócserjék	Ismerje a legfontosabb kúszócserjék - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).

SPORTISMERETEK

ÍRÁSBELI és SZÓBELI TÉMAKÖRÖK KÖZÉP ÉS EMELT SZINT

Elsősegélynyújtás:

Az emberi szervezet felépítése

A mozgató szervrendszer, az edzés hatása a mozgató rendszerre

A szív és a keringési szervrendszer, az edzés hatása a keringési rendszerre
A légzés szervrendszere, az edzés hatása a légző rendszerre

A szabályozó szervrendszer, az edzés hatása a szabályozó rendszerre
A kiválasztás szervrendszere

Az emésztőrendszer és a tápanyagok, anyag- és energiaforgalom

Az egészséges táplálkozás és a folyadékpótlás

Testösszetétel, testalkat, elhízás és testsúlyszabályozás

Az edzés és az energiaforgalom

A fogytékosság típusai

A testedzés és a sport, mint az egészség megőrzésének eszköze

Sportsérülések, sportártalmak megelőzése, gerinc és ízületvédelem

Sportsérülések, elsősegélynyújtás

A krónikus betegek testedzése, sportolása

A teljesítménynyújtás lehetséges és tiltott eszközei, azok élettani hatásai
Fáradás, fáradtság, pihenés, regeneráció élettani háttere
Életkorok biológiai és terhelésélettani sajátosságai

A sérült vizsgálata

Csont és ízületi sérülések és ellátásuk

Néhány jellegzetes sérülés és ellátása (pl. agyrázkódás, orrvérzés stb.)

Az eszméletlenség veszélyei, az eszméletlen sportoló ellátása

Stabil oldalfekvő helyzet kivitelezése

A lélegeztetés

A mellkaskompresszió, a mellkasnyomás

Az újraélesztés

Vizsgálati protokoll rosszullét esetén

A sebek fajtái

Vérzések típusai és ellátásuk

Sokk és az ellátása

Vízből mentés

Anatómia-élettan:

Az emberi szervezet felépítése

A mozgató szervrendszer

A szív és a keringési rendszer

A légzés szervrendszere

A szabályozó szervrendszer

A kiválasztás szervrendszere

Az emésztőrendszer

Az idegrendszer

A mozgató szervrendszer működése

A szív és a keringési rendszer működése

A légzés szervrendszere működése

A szabályozó szervrendszer működése

A kiválasztás szervrendszere működése

Az emésztőrendszer működése

Az idegrendszer működése

Egészségtan:

Alapfogalmak, definíciók

A testedzés, sport, egészségmegőrzés kapcsolata

A sport és a környezetvédelem összefüggései

A sport, mint a minőségi élet összetevője

Fitness-wellness alapismeretei

A sportrekreáció egészségtani vonatkozásai

A sport szerepe a stresszoldásban

Sportártalmak típusai

Sportsérülések típusai

A sportártalmak, sportsérülések megelőzésének módszerei
Rehabilitáció a sportban

Egészséges táplálkozás

A folyadékpótlás fontossága

Testösszetétel, testalkat

Elhízás és testsúlyszabályozás

Az edzés és az energiaforgalom

Terhelésélettan:

Az edzés hatása a mozgató szervrendszerre
Az edzés hatása a szív és a keringési rendszerre
Az edzés hatása a légzés szervrendszerére
Az edzés hatása a szabályozó szervrendszerre
Az edzés hatása a kiválasztás szervrendszerére
Az edzés hatása az emésztőrendszerre
Az edzés hatása az idegrendszerre
A fogyatékoság típusai, ismérvek
A fogyatékos emberek sportoltatása
Krónikus betegek testedzése, sportolása
A terheesség alatti sportolás sajátosságai
A különböző életkorok biológiai - terhelésélettani sajátosságai
A teljesítményfokozás elvei
A teljesítményfokozás módszerei és eszközei
A teljesítményfokozás megengedett módszerei, eszközei
A teljesítményfokozás tiltott módszerei, eszközei (dopping)
Az antidopping program fontosabb elemei
Fair play

Funkcionális anatómia:

A mozgás szervrendszerének passzív részének általános jellemzői
(csontvázrendszer) A csontok feladata, alkotói
A csontok fejlődése, csontosodás
A csontok járulékos részei
A csontok összeköttetései
A mozgás szervrendszerének aktív részének általános jellemzői
(izomrendszer)
Az izomrendszer felosztása
Az izmok működése
Az izmok segítő szervei
Izomélettani ismeretek
Az izomműködés energiaszférái

A mozgásszabályozás anatómiai szerveződése
A különböző edzésfajták hatása a mozgató szervrendszerre
A motoros fejlődés
A komplex mozgások tanulása és rögzülése
A mozgás és erő kifejtés
A terhelésélettani vizsgálatok típusai, szerepe

Edzésmélelet:

Testkultúra, mozgás, fizikai aktivitás
Sport, fitness, rekreáció
Edzés, edzésrendszer
Edzésmódszerek
Edzéstípusok, edzéscélok
Edzéseszközök
Az edzés szerkezete
Teljesítmény: teljesítőképesség, teljesítőkészség
Stressz-elmélet és edzésterhelés
Külső és belső terhelés
A terhelés összetevői: intenzitás, ingersűrűség, gyakoriság, terjedelem, időtartam, bonyolultság Az elfáradás
Az elfáradás szakaszai, típusai
Elfáradási tünetek
A terhelés optimalizálása
Alkalmazkodás
Homeosztázis, túlkompensáció
Edzettség, fittség
A kondicionális képesség fogalma
Az erő és fajtái
Az állóképesség és fajtái
Pulzustan
A gyorsaság és fajtái
Ízületi mozgékonyág, lazaság, hajlékonyág
Képességek komplexitása
Az intenzitás és a kondicionális képességek fejlesztésének összefüggései

A koordináció fogalma
Kinesztézis (mozgásérzékelés)
Egyensúlyozási képesség
Ritmusérzék (ritmusképesség)
Reagálási képesség
Téri tájékozódási képesség
Összekapcsolódási képesség
Differenciáló képesség
Az ügyesség, mint a képességek komplex
manifesztációja Edzéselvek
A motoros képességek fejlesztésének szenzitív időszakai
Az edzettségi állapot összetettsége, mérhetősége
Az izomerő felmérését szolgáló eljárások
Az izomerő fejlesztésének módszertana
Testalkatok, testösszetétel és a testformálás lehetőségei
Az állóképesség felmérését szolgáló eljárások
Az állóképesség fejlesztésének módszertana
A gyorsaság felmérését szolgáló eljárások
A gyorsaság fejlesztésének módszertana
Az ízületi mozgékonyaság felmérését szolgáló
eljárások Az ízületi mozgékonyaság fejlesztésének
módszertana Mozgásszerkezet
Szabályzó és vezérlő rendszerek
Zárt és nyílt képességek
Mozgásügyesség, mozgáskészség
A motoros mozgástanulás fázisai
Mozgástanítás alapvető módszertani elvei
A terhelés ellenőrzése, az edzés szabályozása
A rekreációs edzéstervezés sajátosságai
A teljesítményértékelés lehetőségei
Edzésdokumentáció
Forma, sportforma
A sportformát befolyásoló tényezők
Formaidőzítés
Túlterhelés
A túledzettség okai és tünetei

A biztonságos testedzés irányelvei

Gerinc és ízületvédelem

Kiválasztás a sportban

Edzésprogramok gyakorlat:

Edzéslátogatás

Általános erőfejlesztés

Speciális erőfejlesztés

Pozitív dinamikus (legyőző) erőfejlesztés

Negatív dinamikus (fékező) erőfejlesztés

Statikus (izometriás) erőfejlesztő gyakorlatok

Intermediális (izokinetikus) erőfejlesztő gyakorlatok

Elektromos ingerléssel (elektrostimulációval) végzett erőfejlesztő gyakorlatok

Maximális erő fejlesztése

Gyorsasági erő fejlesztése

Állóképességi erő fejlesztése

A reagálás gyorsaságának fejlesztése

A mozdulatgyorsaság (aciklikus mozgásgyorsaság) fejlesztése
Gyorsulási képesség fejlesztése

Gyorsaság (ciklikus helyzet- és helyváltóztatási gyorsaság) fejlesztése

Gyorsasági állóképesség fejlesztése

Rövid távú állóképesség fejlesztése

Közép távú állóképesség fejlesztése

Hosszú távú állóképesség fejlesztése

Állóképesség fejlesztése tartós módszerekkel

Állóképesség fejlesztése intervall módszerrel

Állóképesség fejlesztése ellenőrző (vagy verseny) módszerrel
Az ízületi mozgékonyaság fejlesztése aktív izommozgással
Az ízületi mozgékonyaság passzív fejlesztése
A mozgásérzékelés (kinesztézis) fejlesztése

Az egyensúlyozási képesség fejlesztése

A ritmusérzék fejlesztése

A reagálási képesség fejlesztése

A téri tájékozódási képesség fejlesztése

Az összekapcsolódási képesség fejlesztése

A differenciáló képesség fejlesztése

Az ügyesség fejlesztése

Gimnasztika:

- Gimnasztikai alapfogalmak (alapforma, kiinduló helyzet, gyakorlatlánc stb.)
- A gimnasztika szerepe, alkalmazási területei
- A gimnasztikai gyakorlatok szerkezeti összetevői
- Állások
- Térdelések
- Ülések
- Kéz és lábtámaszok
- Fekvések
- Egyéb támaszok
- Függések
- Kartartások
- Fogásmódok
- A gimnasztikai mozgások szakkifejezései és meghatározásai
- A testrészek és a mozgásos szakkifejezések összekapcsolása
- A fej és a nyak mozgásai
- Karmozgások, a vállöv és a kéz mozgásai
- Lábmozgások, a lábfej mozgásai
- Törzsmozgások
- A gyakorlatok szaknyelven történő leírása
- Az általános bemelegítés szerkezeti felépítése
- A gyakorlatok ábrázolása
- Az erő kifejtési módok rendszere
- Egyszerűsített izomtérkép (az izomcsoportok fő mozgásai)
- Gyakorlatok variálása a mozgás térbeli összetevőinek változtatásával (kiinduló helyzet, mozgásirány, mozgásterjedelem, stb.)
- Gyakorlatok variálása a mozgás időbeli összetevőivel változtatásával (időtartam, tempó, stb.)
- Gyakorlatok variálása a terhelési összetevők változtatásával (pl. ellenállás nagysága, pihenőidő stb.)
- Gyakorlatok variálása különböző eszközök használatával
- Gyakorlatok elemzése, domináns hatás tervezése Kondicionális képességek fejlesztése gimnasztikával Koordinációs képességek fejlesztése gimnasztikával Ízületi mozgékonyág fejlesztése gimnasztikával Izolációs gyakorlatok

- Gyakorlatok összekapcsolása, gyakorlatláncok
- Motoros képességek fejlesztése különböző eszközökkel
- Gyakorlatvezetési módszerek
- A célgimnasztika értelmezése, alkalmazási területei
- Gimnasztika gyakorlat:
- Kiinduló helyzetek, kartartások és gimnasztikai alapmozgások helyes technikai végrehajtása bemutatás alapján
- Kiinduló helyzetek, kartartások és gimnasztikai alapmozgások helyes technikai végrehajtása szóban közlés alapján

- A bemutatott kiinduló helyzetek, kartartások és gimnasztikai alapmozgások helyes szaknyelvi meghatározása
- Nyakgyakorlatok, a gyakorlatok variálása a szerkezeti és a terhelési összetevők változtatásával, az eredeti és a variált gyakorlat hatáselemzése
- Kar és vállgyakorlatok, a gyakorlatok variálása a szerkezeti és a terhelési összetevők változtatásával, az eredeti és a variált gyakorlat hatáselemzése
- Lábgyakorlatok, a gyakorlatok variálása a szerkezeti és a terhelési összetevők változtatásával, az eredeti és a variált gyakorlat hatáselemzése
- Törzsgyakorlatok, a gyakorlatok variálása a szerkezeti és a terhelési összetevők változtatásával, az eredeti és a variált gyakorlat hatáselemzése
- Összetett gyakorlatok, a gyakorlatok variálása a szerkezeti és a terhelési összetevők változtatásával, az eredeti és a variált gyakorlat hatáselemzése
- Szabadon választott gyakorlatlánc összeállítása, bemutatása és a gyakorlatok elemzése
- Meghatározott szempontok szerinti gyakorlatlánc összeállítása és bemutatása
- Általános és speciális bemelegítés összeállítása és bemutatása
- Speciális (sportági) célgimnasztikai gyakorlatok összeállítása
- Gyakorlatvezetési módszerek (bemutatás, bemutattatás, rövid szóban közlés, utasítás, kombinált módszerek, folyamatos, magyarázattal kiegészített), gyakorlása
- Kézisúlyzó gyakorlatok végrehajtása, tervezése, oktatása
- Labdagyakorlatok (kislabda, medicinlabda, óriáslabda) végrehajtása, tervezése, oktatása
- Botgyakorlatok végrehajtása, tervezése, oktatása
- Gyakorlatok rugalmas ellenállással végrehajtása, tervezése, oktatása
- Gyakorlatok bordásfálnál végrehajtása, tervezése, oktatása
- Zsámoly és padgyakorlatok végrehajtása, tervezése, oktatása
- Páros gyakorlatok végrehajtása, tervezése, oktatása
- Ugrókötel gyakorlatok végrehajtása, tervezése, oktatása
- Egyéb sportszer (pl. TRX) gyakorlatok végrehajtása, tervezése, oktatása

BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK

A belügyi rendészeti ismeretek emelt és középszinten letehető írásbeli és szóbeli vizsga.

A vizsga célja¹

A kétszintű érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a főbb rendészeti fogalmakat, a rendészeti szervek feladatrendszerét, szervezetét, erőit, eszközeit,
- meg tudja-e egymástól különböztetni a rendészeti szerveket, rámutatni azok azonosságaira és különbözőségeire,
- képes-e a rendészeti szervekkel szemben támasztott elvárásokról önálló véleményt alkotni, véleményét érvekkel alátámasztani,
- ismeri-e a rendészeti szervek működését meghatározó jogszabályok főbb rendelkezéseit,
- képes-e elméleti ismereteit kiegészíteni a mindennapi életből vett példákkal,
- elsajátította-e azokat az ismereteket, amelyekkel szituációs feladatokban fel tudja ismerni a tanult szabálysértési és bűncselekményi tényállásokat,
- megtalálja-e a gyakorlati jellegű feladatok helyes megoldási módját, képes-e a megoldás logikus végigvezetésére,
- ki tudja-e választani az elsősegélynyújtáshoz, a terepen történő tájékozódáshoz, a szakmai feladatok ellátásához szükséges eszközöket,
- ismeri-e az eszközök célszerű használatát,
- képes-e gondolatait szabatosan, szaknyelven megfogalmazni,
- teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége
- előadasmódja a szakmai elvárásoknak megfelelően határozott, meggyőző-e.

A belügyi rendészeti ismeretek tantárgy közép- és emelt szintű vizsgakövetelményei között a különbség az ismeretek mennyiségében, mélységében és megközelítési módjában is megnyilvánul. A **középszintű vizsgán** a vizsgázó általános rendészeti ismereteiről ad számot. A vizsgafeladatok a tananyagban való általános tájékozottságot, az egyszerű összefüggések felismerését, a praktikus ismeretek birtoklását és alkalmazásának képességét mérik. Az **emelt szintű vizsgán** emellett a tantárgyi ismeretek mélyebb összefüggéseit, az egyes anyagrészek közötti kapcsolatok felismerését, és ezen ismeretek alkalmazásának képességét várják el a vizsgázótól a különböző komplex feladatok megoldása során. Az emelt szint magában foglalja a középszint követelményeit is.

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
1. A rendészet alapjai		
1.1. A rendészet, rendészeti szervek		
A rend, a közrend (belső rend), a határrend fogalma	A vizsgázó legyen tisztában a rend, a közrend (belső rend) és a határrend	Ábrázolja az egyes fogalmak kapcsolatát ábrák segítségével.

¹ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 2.

	fogalmával. Ismerje fel az egyes fogalmak közötti kapcsolatot.	
A biztonság, a nemzetbiztonság és a közbiztonság fogalma	Ismeresse a biztonság, a nemzetbiztonság, közbiztonság fogalmát. Mutassa be az egyes fogalmak egyedi és közös jellemzőit.	Ábrázolja az egyes fogalmak kapcsolatát ábrák segítségével.
A rendvédelem, a közrend és a közbiztonság védelmének, az államhatár rendje védelmének fogalma	Határozza meg a rendvédelem, a közrend, a közbiztonság védelmének és az államhatár rendje védelmének fogalmát. Értse az egyes fogalmak közötti összefüggéseket.	Ismeresse a társadalom védelmi rendszerének elemeit és funkcióit.
A katasztrófavédelem és a polgári védelem fogalma	Ismerje a katasztrófavédelem és a polgári védelem fogalmát. Hasonlítsa össze az egyes fogalmak azonosságait és különbségeit.	
A rendészet szervei ²	Minisztériumi hovatartozásuk szerint csoportosítva sorolja fel az egyes rendészeti szerveket. Legyen képes a rendészeti szerveket Magyarország államszervei között elhelyezni. Néhány szóban jellemezze az egyes rendészeti szerveket. Mondjon gyakorlati példákat az egyes rendészeti szervek tevékenységére.	
1.2. Az egyes rendészeti szervek általános jellemzése		
Az egyes minisztériumok irányítása alá tartozó rendészeti szervek működését meghatározó főbb jogszabályok ³	Sorolja fel a rendészeti szervek működését meghatározó legfontosabb jogszabályokat (Magyarország Alaptörvénye; a Rendőrségről szóló törvény; a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló miniszteri rendelet; a katasztrófavédelemről szóló törvény; a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló törvény). Legyen tisztában az egyes jogszabályok jelentőségével, kapcsolatával. Magyarázza el, miért kell a rendészeti szervek működését jogszabályi szinten meghatározni.	Határozza meg az egyes jogszabályok hatályát. Ismeresse az egyes jogszabályok átfogó tartalmát. Magyarázza el, hogy miért fontos a rendészeti szervek jogállását meghatározó normák törvényi szintű szabályozása.
A rendészeti szervek rendeltetése, jogállása és feladatai	Ismeresse az egyes rendészeti szervek rendeltetését. Ismeresse és bizonyítsa az egyes rendészeti szervek sajátos jogállását, mutasson rá a jogállásbeli azonosságokra és különbségekre.	Fejtse ki az egyes rendészeti szervek rendeltetése, jogállása és feladatai közötti összefüggéseket.

² Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 3.

³ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 4.

	Szervenként csoportosítva ismertesse az egyes szervek főbb feladatait.	
A rendőrség és a katasztrófavédelem szervezeti felépítése, erői (személyi állománya) és eszközei	Ismertesse a rendészeti szervek szervezeti felépítését központi, területi és helyi szinten, emelje ki sajátosságait. Állományviszonyuk szerint csoportosítva sorolja fel a rendészeti szervek erőit. Rendeltetésük szerint csoportosítva ismertesse a rendőrség és a katasztrófavédelmi szervek főbb eszközeit. Következtessen és mondjon példát az egyes eszközök felhasználási lehetőségeire.	Ismerje fel a valóságban, képen vagy ábrán az egyes eszközöket. Emelje ki az egyes szervek technikai eszközeiben meglévő különbségeket. Sorolja fel a kárelhárítás és a katasztrófavédelmi feladatok egyes speciális eszközeit.
1.3 A rendészeti szervek kialakulása		
A rendészeti szervek kialakulása		Mutassa be röviden a rendészeti szervek rendszerének kialakulását. Emelje ki a rendészeti szervek specializálódásának állomásait. Mutassa be, milyen társadalmi szükségletek vezettek a rendészeti szervek mai rendszerének kialakulásához. Értelmezze a kontinentális és az amerikai típusú rendőrségi modellek különbségeit.
2. A rendészeti szervek szakmai tevékenysége⁴		
2.1. A szakmai tevékenység területei, az egyes szervek működése és irányítása		
A rendészeti szervek szolgálati tagozódása, szakmai tevékenységének területei	Legyen tisztában a rendőrség szolgálati tagozódásával (szolgálati ágak, szolgálatok, szakszolgálatok). Ismerje a katasztrófavédelem szakmai tevékenységének területeit. Nevezze meg a szolgálati tagozódás és a szakmai tevékenységi területek jogszabályi alapjait. Szervenként sorolja fel a szolgálati ágakat, és tudjon példákat mondani a szolgálatokra, szakszolgálatokra illetve szakmai tevékenységi területekre.	Sorolja fel a szolgálati ágakat, szolgálatokat, szakszolgálatokat. Röviden ismertesse tevékenységüket, feladataikat.
A rendőrség és a katasztrófavédelem működésének általános elvei és szabályai	Sorolja fel a rendészeti szervek működésének általános elveit (működés törvényi szabályozása, feladatok ellátásának és az utasítás teljesítésének kötelezettsége, intézkedési kötelezettség, titoktartási kötelezettség, fegyverviselési jog, segítségnyújtási kötelezettség, közreműködő igénybevétele, segítség és	Mutassa be a működés általános elveinek szervenkénti egyedi és közös jellemzőit. Mondjon példát az egyes működési elvek gyakorlati megvalósulására.

⁴ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 5.

	eszközök igénybevétele a feladatok végrehajtásához, nyilvános szereplés). Legyen tisztában a működési elvek jelentőségével, értse meg ezek gyakorlati hatását.	
A rendészeti szervek irányítása és vezetése	Értse az irányítás és vezetés fogalmát. Fogalmazza meg az irányítás és vezetés jogi alapját. Értse meg a rendészeti szervek irányításának és vezetésének szükségességét. Ismertesse az egyes rendészeti szerveket központi, területi és helyi szinten irányító és vezető szervezeteket és személyeket. Mondjon példákat a miniszter irányítási, illetve az országos parancsnok vezetési tevékenységére. Fogalmazza meg az irányítás és vezetés célját és eszközeit. Felülről lefelé haladva ismertesse az irányítás és vezetés rendszerét.	Tudja bemutatni az irányítás és vezetés közötti különbségeket. Fogalmazza meg az irányítás és vezetés célját és eszközeit. Ismertesse azon jogszabályi eszközöket, melyek a miniszter és az országos parancsnok rendelkezésére állnak vezetési és irányítási feladataik ellátásához.
2.2. Intézkedések és kényszerítő eszközök		
A rendőri intézkedések és alkalmazásuk alapvető szabályai	Fogalmazza meg és értelmezze az intézkedések alkalmazásának követelményeit, elveit (jogszerűség, szakszerűség, szükségesség, arányosság, eredményesség, objektivitás, biztonság), és szabályait. Sorolja fel a tanult rendőri intézkedéseket, ismertesse azok lényegét. Válassza külön a személyei szabadságot korlátozó és nem korlátozó intézkedéseket. Magyarázza el - akár példák bemutatásával is - az igazoltatás, ruházat- csomag- és a jármű átvizsgálás, elfogás és előállítás, elővezetés, személy- és tárgykörözés elrendelése, a biztonsági intézkedés és a helyszínbiztosítás jelentőségét. Konkrét jogesetek kapcsán legyen képes a szükséges intézkedések kiválasztására, döntésének megindokolására. Ismertesse a szolgálati fellépés módját.	Mutassa be az intézkedéseket tartalmazó jogszabályok rendelkezései közötti kapcsolatot (törvény, rendelet). Értelmezze a szolgálati fellépés módja és az intézkedés közötti kapcsolatot. Emelje ki az egyes intézkedések közös, és speciális szabályait. Mondja el, hogy az egyes intézkedések mely alkotmányos állampolgári szabadságjogok korlátozásával járnak. A konkrét jogesetek kapcsán ismertesse az intézkedések fajtáit, határozza meg alkalmazásuk sorrendjét, az intézkedés megkezdése előtt figyelembe veendő körülményeket.
A kényszerítő eszközök és alkalmazásuk alapvető szabályai	Ismertesse és értelmezze a kényszerítő eszközök alkalmazásának követelményeit (jogszerűség, szakszerűség, szükségesség, arányosság, fokozatosság). Sorolja fel a rendőrség által alkalmazott kényszerítő eszközöket. Mondjon példát az egyes kényszerítő	Szemléltesse a kényszerítő eszközök együttes alkalmazásának lehetőségeit. Ismerje az egyes kényszerítő eszközök alkalmazásának korlátait (pl. lőfegyverhasználat, útzár alkalmazása). Mondja el, mit kell tennie a rendőrnek a kényszerítő eszközök alkalmazását megelőzően az alkalmazás elkerülése

	eszközök alkalmazásának leggyakoribb eseteire. Sorolja fel, hogy kikkel szemben, és milyen korlátozásokkal alkalmazhatók a kényszerítő eszközök. Konkrét jogesetek kapcsán legyen képes a szükséges kényszerítő eszközök kiválasztására, döntésének megindokolására.	érdekében. Ismertesse, hogy az egyes kényszerítő eszközök alkalmazására milyen speciális szabályok vonatkoznak. A konkrét jogesetek kapcsán mutassa be, hogy milyen jogszabályi rendelkezés alapján kerülhet sor a kényszerítő eszközök alkalmazására.
2.3 A katasztrófák felosztása		
A katasztrófák felosztása	Határozza meg a katasztrófa definícióját. Mondjon példát a különböző katasztrófahelyzetekre.	Csoportosítsa a katasztrófákat eredetük és kiterjedésük szerint.
2.4. Együttműködés, kapcsolatok és szolgálati tevékenységek		
A rendészeti szervek együttműködése, kapcsolata a társadalmi szervekkel, szervezetekkel, a lakossággal és a civil kontroll	Határozza meg az együttműködés fogalmát. Ismerje a rendőrséggel és a katasztrófavédelemmel együttműködő közigazgatási szerveket. Ismertesse az egyes rendészeti szervek együttműködésének jogi alapjait. Sorolja fel és értelmezze az együttműködés elveit, szintjeit és irányait. Jellemezze a rendészeti szervek és az önkormányzatok, a társadalmi szervek, szervezetek, a lakosság együttműködését. Mondjon példát az együttműködés gyakorlati megvalósulására. Értelmezze, mit jelent a rendészeti szervek civil kontrollja, mondjon példát érvényesülésére.	Ismertesse a rendészeti szervek és az önkormányzatok együttműködésének jogszabályban rögzített formáit (véleményezés, javaslat, támogatás). Határozza meg a nyilvánosság szerepét a rendészeti szervek civil együttműködésében. Mutassa be a média szerepét a rendészeti szervek és a civil kontroll oldaláról, példákon keresztül mutasson rá ezek kapcsolatára.
A rendészeti szervek filozófiája	Ismerje a magyar rendészeti szervek filozófiáját. Értse a rendészeti filozófia szükségességét.	Mondjon példát más országok rendészeti szerveinek filozófiájára.
A rendőrség által alkalmazott ór- és járőrszolgálati formák és tevékenységek, azok jellemzői	Magyarázza el, hogy mit jelent az ór- és járőrszolgálat. Sorolja fel az őrszolgálatokat.	Mutassa be az ór- és járőrszolgálat egyes változatait, illusztrálja példákkal alkalmazásukat.
A katasztrófavédelem tevékenysége és jellemzői	Sorolja fel és jellemezze az egyes szolgálati tevékenységeket. Jellemzői alapján határolja el egymástól a polgári védelmi és tűzvédelmi tevékenységeket. Ismertesse a megelőzési tevékenység lényegét, főbb szabályait, az ebben résztvevő szerveket és feladatrendszerüket. Tudja felsorolni a tűzoltóság szerveinek feladatait a katasztrófavédelmi	Tegyen különbséget a katasztrófavédelem szervezetének háborús helyzetben, illetve békeidőben végzett tevékenysége között. Gyakorlati példákon keresztül mutassa be a tűz-, katasztrófa- és polgári védelem szakmai tevékenységében meglévő átfedéseket.

	tevékenységben. Ismerje a tűzoltás és műszaki mentés főbb szabályait, valamint a végrehajtásban résztvevők főbb feladatait.	
A katasztrófavédelem tevékenysége az egyes katasztrófahelyzetekben	Ismertesse az egyes természeti katasztrófák (árvíz, földrengés, vihar) bekövetkezése esetén végrehajtandó legfontosabb teendőket. Mondja el mi a teendő nukleáris veszélyhelyzet vagy katasztrófa során. Mutassa be a biológiai veszélyhelyzetben (járvány, fertőző állatbetegségek) követendő rendszabályokat.	Sorolja fel az óvóhelyek fajtáit, ismertesse, hogy milyen tényezőket kell figyelembe venni kialakításuk során. Csoportosítsa az egyéni védőeszközöket, és ismertesse alkalmazásuk módozatait.
3. A rendészeti szervek funkcionális tevékenysége⁵		
3.1. A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység		
Az egyes rendészeti szervek tagjává válásának feltételei ⁶	Tudja felsorolni és értelmezni a szolgálati viszony létesítésének törvényi feltételeit. Sorolja fel milyen jogállású személyek alkotják a rendészeti szervek állományát.	Sorolja fel a rendészeti szervek tagjává válásának feltételeit állományviszony szerint meghatározó jogszabályokat (A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény; a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény és a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény) Mutassa be a rendészeti szervek tagjaival szemben támasztott speciális pályaaalkalmassági feltételeket.
A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység célja, feladatai	Nevezze meg a rendészeti szerveknél végzett személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenységet meghatározó jogszabályokat. Ismerje a rendészeti szerveknél végzett személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység célját.	Sorolja fel és értelmezze a személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység fő feladatait. Mondjon példát az egyes feladatok gyakorlati megvalósulására.
Az egyes rendészeti szervek tagjait megillető alapvető pénzügyi és anyagi járandóságok, szociális juttatások	Soroljon fel néhányat a rendészeti szervek hivatásos, köztisztviselői és közalkalmazotti állományú tagjait megillető járandóságok és szociális juttatások köréből. Ismerje, hogy a személyi állomány tagjainak milyen elismerések adhatóak.	Mondja el, miből áll az alapilletmény, és az mivel egészülhet ki. Magyarázza el a rendészeti szervek hivatásos állományú tagjainak rendfokozati és beosztási előmeneteli feltételeit.
3.2. Szolgálattal összefüggő jogok és köteleességek		
A személyi állomány szolgálatellátással összefüggő jogai és köteleességei	Sorolja fel és magyarázza el a rendészeti szervek hivatásos állományú tagjait szolgálati feladataik ellátása során megillető jogokat. Ismertesse szolgálati kötelezettségeiket.	Magyarázza el a jogok és kötelezettségek egységes érvényesülésének szükségességét.

⁵ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 6.

⁶ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 7.

A személyi állománnyal szemben támasztott társadalmi elvárások, jogi, szakmai és etikai követelmények	Fogalmazza meg a rendészeti szervekkel kapcsolatos általános társadalmi elvárásokat. Mondja el saját véleményét, milyen elvárásokat támaszt az egyes rendészeti szervek tagjaival szemben. Szerzett ismeretei köréből vett példákon keresztül mutassa be a rendészeti szervek tagjai számára követendő, illetve nem kívánatos magatartásformákat. Ismertesse a személyi állomány tagjaival szemben támasztott jogi és szakmai követelményeket.	Vázolja fel a személyi állománnyal szemben megfogalmazott etikai követelményeket. Következtesen a társadalmi, jogi, szakmai és etikai elvárások összefüggéseire. Példákon keresztül mutassa be, hogy milyen módon öltenek testet az etikai elvárások a rendészeti szervek működését meghatározó jogszabályokban.
Az alapvető állampolgári jogok korlátozása	Sorolja fel azokat az alkotmányos állampolgári alapjogokat, melyeket a rendészeti szervek tagjai csak korlátozottan, vagy egyáltalán nem gyakorolhatnak.	Mondja el, hogy az egyes jogok korlátozására a hivatásos állomány esetében milyen szabályok vonatkoznak. Magyarázza el, hogy mi az oka az egyes jogok korlátozásának.
3.3. A környezet-, munka- és egészségvédelem		
A környezet-, munka- és egészségvédelem célja, feladatai	Nevezze meg a környezet-, munka- és egészségvédelmet meghatározó alapvető jogszabályokat. Következtesen a környezetvédelem jelentőségére a rendészeti szervek tevékenységében. Legyen tisztában a munkavédelem fogalmával, céljával, sorolja fel területeit. Határozza meg az egészségvédelem célját, sorolja fel feladatait.	Mondjon példákat a munkavédelem területén a rendészeti szervek által felhasznált eszközökre. Ismertesse mi minősül szolgálati balesetnek, illetve, hogy ennek bekövetkezése esetén milyen teendők vannak.
Az elsősegélynyújtás alapelvei, az eszméletvesztés, mérgezés, vérzés, törés, égési sérülés elsődleges ellátásának gyakorlati feladatai	Definiálja az elsősegélynyújtás fogalmát. Sorolja fel és értelmezze az elsősegélynyújtás alapelveit. Ismerje az eszméletvesztés, mérgezés, vérzés, törés, égési sérülés alapvető jellemzőit. Mutassa be az elsősegélynyújtásban felhasználható eszközöket. Ismerje fel az elsősegélynyújtás valóságban, ábrán vagy képen látható eszközeit.	Konkrét esetek leírása alapján ismerje fel a sérülés jellegét, ismertesse az elsősegélynyújtás módját, válassza ki az ehhez szükségeszközöket.
3.4. A szolgálati érintkezés		
Rendfokozatok és állománycsoportok	Sorolja fel a rendfokozati állománycsoportokat. Csoportosítva sorolja fel a tiszthelyettesi, zászlósi, tiszti, főtiszti, tábornoki rendfokozatokat.	Ismerje fel a valóságban, képen vagy ábrán látható rendfokozati jelzéseket.
Fegyelmi és függőségi viszonyok	Fogalmazza meg a katonai fegyelem lényegét. Mondja el az előljáró, a feljebbvaló, az alárendelt fogalmát.	Soroljon fel a fegyelmi büntetések közül néhányat. Magyarázza el miért fontos a fegyelem a rendészeti szervek működése

	Ismertesse azok egymáshoz való viszonyát.	szempontjából.
A szolgálati érintkezés főbb szabályai	Ismertesse a megszólítás, köszönés formáit. Fogalmazza meg a tiszteletadás jelentőségét és sorolja fel eseteit. Magyarázza el a jelentések és jelentkezések rendjét.	Ismertesse, milyen eltérések vonatkoznak a tiszteletadás szempontjából az egyenruházott és a polgári ruhás állományra.
3.5. Az alaki magatartás		
Az alakiség jelentősége	Saját szavaival magyarázza el, mit jelent az alakiség a rendészeti szerveknél. Példákkal támassza alá az alaki magatartás fontosságát.	Saját szavaival írja le az egyes alaki mozgásmódok végrehajtásának menetét. Ismerje fel képről vagy ábráról az egyes mozgásmódokat. Magyarázza meg az alakiaság, határozottság, fegyelmezetttség összefüggését, illetve ezek kapcsolatát a szolgálati fellépés módjával.
A főbb alaki elvárások és követelmények	Sorolja fel és értelmezze a főbb alaki elvárásokat és követelményeket. Fogalmazza meg személyi állománnyal szemben az öltözködéssel, megjelenéssel és ápoltsággal kapcsolatos követelményeket. Emelje ki az egyenruhás állományra vonatkozó szabályokat, elvárásokat.	Emelje ki azokat az intézkedéseket, szolgálati formákat, amelyeknél az alakiságnak fokozott jelentősége van.
4. Tereptan		
4.1. A tereptan alapjai		
A terep fogalma, fajtái, jellemzői, a világtér meghatározása	Határozza meg a terep fogalmát. Ismeresse a terep fajtáit, azok jellemzőit. Következtessen a terep jelentőségére a rendészeti szervek tevékenységében. Legyen képes a világtér meghatározására térképen, illetve a valóságban iránytű vagy tájoló segítségével.	Legyen képes a világtér meghatározására a szükségeszközökkel, illetve eszközök nélkül (pl. égitestek alapján).
A térkép fogalma, fajtái, méretaránya	Definiálja a térkép fogalmát, legyen tisztában a terep és a térkép kapcsolatával, a térképi ábrázolás jelentőségével. Ismeresse a térképeknél használatos méretarányokat, értse a kicsinyítés mértéke, a méretarány és az arányszám közötti kapcsolatot. Magyarázza el a különböző méretarányú, illetve tartalmú térképek felhasználási lehetőségeit. Mondjon példát a térkép alkalmazására a rendészeti szervek tevékenységével kapcsolatban.	Sorolja fel a térkép fajtáit és azok jellemzőit, emelje ki a katonai térképek sajátosságait.
A térképi jelek és jelzések. A térkép tájolása.	Mutassa be a térképi jelek és jelzések rendszerét. Rajzolja le a turistatérképeken előforduló leggyakoribb egyezményes	Mutasson rá a térkép felhasználási módja és a méretarány, valamint az egyes térképi jelzések alkalmazása közötti összefüggésekre.

	térképi jeleket. Ismertesse a térkép tájolásának fogalmát. Ismerje a tájolás mozzanatait. Legyen képes a térkép tájolására iránytűvel, tájolóval vagy a terepen kitűzött világtáj alapján. Sorolja fel a tájolás során előforduló leggyakoribb hibákat.	
4.2 A terepen történő tájékozódás		
A tájékozódás fogalma, szerepe az ember és a rendészeti szervek tevékenységében	Ismertesse a tájékozódás fogalmát. Következtessen a tájékozódás szerepére az ember és a rendészeti szervek tevékenységében. Mutassa be a tájékozódás hagyományos eszközeit. Ismerje a tájékozódás elősegítésére vonatkozó fontos szabályokat. Fogalmazza meg a térképpel való tájékozódás műveleteit. Magyarázza el a tájékozódási pontok lényegét és jelentőségét. Tudjon tájékozódási pontokat kijelölni.	Mondjon példát a tájékozódást elősegítő modern navigációs eszközökre, röviden ismertesse használatuk módját. Határozzon meg álláspontot azonosítással és becsléssel. Jelöljön ki menetvonalat térképen, magyarázza el, hogy ennek során milyen jellemzőket kell figyelembe venni. Ismertesse a tájékozódás sajátosságait különböző körülmények között (tájékozódás éjszaka, erdős-hegyes terepen, nagyobb településeken, télen, térkép nélkül).
Az iránytű, a tájoló és a távcső használata	Ismertesse az iránytű rendeltetését, fő részeit. Legyen képes az iránytű vizsgálatára és előkészítésére használat előtt. Mutassa be az iránytűvel végezhető műveleteket. Határozza meg a világtájakat iránytű segítségével. Mondja el a tájoló rendeltetését, fő részeit. Fejtse ki a tájoló vizsgálatának és előkészítésének szabályait használat előtt. Sorolja fel a tájolóval végezhető műveleteket. Határozza meg a világtájakat tájoló segítségével. Ismertesse a távcső rendeltetését és fő részeit. Legyen képes a távcső vizsgálatára és használat előtti előkészítésére. Mutassa be a távcső használatának lehetőségeit.	Végezzen távolság-meghatározást vonásképlet alkalmazásával, távcső segítségével. Mutassa be az iránytű, a tájoló és a távcső használata során előforduló leggyakoribb hibákat.
A közúthálózat számozása, a közúti gépjárművek államjelzései, a magyar rendszám táblák ismertető jegyei	Ismerje Magyarország fő közlekedési útvonalait és azok számozását. Mutassa meg térképen a fő közlekedési útvonalakat. Sorolja fel a Magyarországon forgalomban lévő rendszám táblákat. Írja le az egyes rendszám táblák	Mondja el, hogy milyen feltételekkel adhatók ki a vonatkozó jogszabályok alapján forgalomban lévő rendszám táblák. Ismerje fel, és képről vagy ábráról válassza ki az európai államok közúti gépjárműveinek államjelzéseit.

	legfontosabb ismertető jegyeit. Válassza ki a meghatározott rendszámtábla-fajta a bemutatott képek, ábrák alapján.	
5. A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépés		
5.1. A jogellenes cselekmények		
A jogellenes cselekmények értelmezése, felosztása	Ismertesse a jogellenesség fogalmát, magyarázza meg a definíció lényeges elemeit. Csoportosítsa a jogellenes cselekményeket társadalomra veszélyességük szerint.	Definiálja a jogértelmezés fogalmát. Sorolja fel az értelmezés módszereit, röviden ismertesse jelentésüket.
A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépést meghatározó jogszabályok ⁷	A jogellenes cselekmények csoportosításának megfelelően sorolja fel a társadalomra veszélyes emberi magatartásokat leíró legfontosabb szabálysértési és büntető jogszabályokat. (A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény; a Büntető Törvénykönyv és a büntetőeljárásról szóló törvény) Mutassa be az egyes jogellenes cselekmények jogi szabályozásában meglévő különbségeket.	
5.2. Szabálysértési alapismeretek		
A szabálysértés fogalma, elkövetői, a felróhatóság és a felróhatósági akadályok	Definiálja a szabálysértés fogalmát, emelje ki és magyarázza meg a definíció kulcsszavait. Sorolja fel a szabálysértés elkövetőit. Fogalmazza meg, mit jelent a felróhatóság. Következtessen az elkövető és a felróhatóság kapcsolatára. A felróhatóság fogalmából vezesse le a felróhatósági akadályok rendszerét. Mondjon példát a felróhatósági akadályokra.	Magyarázza el a különbséget a felróhatóságot kizáró és a megszüntető okok között. Csoportosítsa a felróhatósági akadályokat kizáró és megszüntető okok szerint. Emelje ki a szabálysértési és a büntetőjogi normák közötti kapcsolatot.
Az elkövetőkkel szemben alkalmazható szankciók	Sorolja fel a szabálysértési szankciókat. Mondja el az egyes szabálysértési büntetések és intézkedések lényegét.	Ismertesse az egyes szankciók alkalmazásának szabályait, a pénzbírság esetében térjen ki a helyszíni bírság kiszabásának szabályaira. Magyarázza el, hogyan változhat az elzárás és a pénzbírság mértéke halmazati szabálysértés esetén.
A szabálysértési ügyekben eljáró hatóságok és az eljárásban résztvevő személyek	Sorolja fel a legfontosabb szabálysértési hatóságokat (helyi önkormányzatok, bíróság, rendőrség), azok hatáskörét. Saját szavaival magyarázza el, hogy az egyes ügyekben melyik szabálysértési	Definiálja a hatáskör és illetékesség fogalmát. Határozza meg, hogy a szabálysértési eljárásban kik lesznek a fő- és mellékszemélyek. Mondja el, hogyan érvényesül a

⁷ Módosította: 33/2015. (VI. 24.) EMMI rendelet 3. § 8.

	hatóság köteles az eljárás lefolytatására. Határozza meg az eljárásban résztvevők körét, azok jogállását.	képviselőt és a védelem a szabálysértési eljárás során.
A szabálysértési eljárás szakaszai, lefolytatásának rendje, főbb szabályai	Ismertesse a szabálysértési eljárás szakaszait. Sorolja fel az eljárás megindításának módjait. Határolja el egymástól az eljárás megindításának módjait. Mondjon példát a feljelentésre és a bejelentésre. Mondja el a szabálysértési eljárás lefolytatásának rendjét, ismertesse a főbb eljárási cselekményeket. Jellemezze a szabálysértési kényszerintézkedéseket. Nevezze meg az eljárás befejezésének lehetséges eseteit.	Mondja el, hogy milyen jogi eszközök állnak a szabálysértési hatóság rendelkezésére az eljárásban résztvevők közreműködésének kikényszerítésére. Ismertesse, hogy mely esetekben kerül sor a tárgyalás tartására a szabálysértési eljárás során. Definiálja a jogorvoslat fogalmát, mondja el, milyen jogorvoslati lehetőségek vannak a szabálysértési eljárásban.
A rendőrség tevékenysége során előforduló főbb szabálysértési tényállások köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzői	Legyen képes példát mondani az egyes szabálysértésekre. Jogszabály alkalmazásával dolgozza fel a rendelkezésére álló jogesetet, állapítsa meg, történt-e szabálysértés, ha igen, állapítsa meg, milyen. Mutasson rá azokra a tényállási elemekre, melyek véleménye szerint megalapozzák a minősítése szerinti jogsértést.	Határolja el egymástól a kettős alakzatú szabálysértéseket. A jogesetek megoldása során ismerje fel, és mutasson rá azokra a tényállási elemekre, melyek elhatárolják egymástól a kettős alakzatú szabálysértéseket.
5.3. Bűncselekményi alapismeretek		
A bűncselekmény fogalma, felosztása, elkövetői	A Büntető Törvénykönyvben (továbbiakban: Btk.) leírt fogalmi meghatározásnak megfelelően definiálja a bűncselekményt. Súlyuk szerint csoportosítsa a bűncselekményeket, magyarázza meg a különbségeket. Definiálja az elkövetők fogalmát. Csoportosítsa az elkövetőket a bűncselekmény megvalósításával kapcsolatos szerepük szerint. Mutassa be példákkal az egyes tettesi és részesi magatartások közötti különbségeket.	A bűncselekmény definíciójából emelje ki az egyes kulcsszavakat (társadalomra veszélyesség, szándékosság, gondatlanság, cselekmény), magyarázza meg büntetőjogi jelentésüket. Vezesse le a büntett büntető törvénykönyvi meghatározásából a vétségek meghatározását. Tegyen különbséget az elkövetői alakzatok és az elkövetési módok között (társtettség - csoportos elkövetés, bűnszövetség, bűnszervezet) Határolja el a részesi magatartásokat a bűnpártolástól.
A tényállások fajtái, az általános törvényi tényállás szerkezete	Ismertesse a tényállás fogalmát. Sorolja fel a tényállások fajtáit. Mondjon példát a történeti és a törvényi tényállásra. Válaszolja fel az általános törvényi tényállás szerkezetét. Sorolja fel az általános törvényi tényállás szükséges elemeit.	Magyarázza meg az általános törvényi tényállás rendszerének jelentőségét a törvényi tényállások elemzése és értelmezése szempontjából. Átfogóan ismertesse az általános törvényi tényállás rendszerét. Magyarázza el az általános törvényi tényállás egyes elemeinek jelentőségét a bűncselekmények megvalósulása szempontjából.
A büntethetőségi akadályok	Mondja el, mit nevezünk	Csoportosítsa a büntethetőséget kizáró

	büntethetőségi akadálynak. Különböztesse meg egymástól a büntethetőséget kizáró és megszüntető okokat. Legyen képes példát mondani a büntethetőségi akadályok mindkét csoportjára. Definiálja a jogos védelem és a végszükség fogalmát, határolja el őket egymástól.	okokat aszerint, hogy azok az általános törvényi tényállás mely szükséges elemének meglétét zárják ki (jogellenességet, elkövetővé válást kizáró okok, stb.). Vonjon párhuzamot a szabálysértési eljárás esetében meghatározott felelősséget kizáró, és a büntetőjogban alkalmazott büntethetőséget kizáró okok között. Tegyen különbséget a büntethetőséget megszüntető okok esetében a felelősségre vonást és az eljárás lefolytatását kizáró okok között, mondjon példát az esetleges kivételekre. Példával illusztrálja az olyan kivételt, amikor büntethetőségi akadály fennállása esetén is sor kerül az eljárás lefolytatására.
Az elkövetőkkel szemben alkalmazható szankciók	Sorolja fel a Btk. szankciórendszerének jellemzőit. Magyarázza el a Btk. szankciórendszerének dualista jellegét. Csoportosítva sorolja fel a büntetéseket és az intézkedéseket. Jelölje meg az egyes főbüntetések kiszabható mértékét.	Ismertesse, hogy a modern büntetőjogi felfogásban milyen szerepet játszik a mediáció (jóvátétel), és milyen formái léteznek. Magyarázza meg mit jelent az elterelés jogintézménye, és milyen esetekben alkalmazható.
A rendőrség tevékenysége során előforduló leggyakoribb bűncselekmények köznapiság értelmezése, gyakorlati jellemzői	Legyen képes példát mondani az egyes bűncselekményekre. Jogszabály alkalmazásával dolgozza fel a rendelkezésére álló jogesetet, állapítsa meg történt-e bűncselekmény, ha igen állapítsa meg milyen. Mutasson rá azokra a tényállási elemekre, melyek véleménye szerint megalapozzák a minősítése szerinti jogsértést.	Határolja el egymástól a kettős alakzatú jogsértéseket (szabálysértési és bűncselekményi tényállásokat). A konkrét történeti tényállásokból emelje ki azokat a tényállási elemeket, melyek elhatárolják a kettős alakzatú jogsértéseket egymástól. Legyen képes történeti tényállás megalkotására a megadott minősítésnek megfelelően.
5.4. Az elkövető és az áldozat *		
<i>* Az általános vizsgakövetelményekben a középszintű 5.4. sorszámmal jelzett „Nyomozási alapismeretek” ebben a táblázatban az 5.6. sorszám alatt található.</i>		Mondja el, hogy milyen körülmények vezethetnek az elkövetővé váláshoz. Magyarázza el, hogy az elkövetővé válás folyamata hogyan függ a személyiség fejlődésétől. Határozza meg a viktimológia fogalmát, helyezze el a bűnügyi tudományok rendszerében. Ismertesse, milyen körülmények játszhatnak szerepet a sértetté válásban. Sorolja fel, milyen jogi lehetőségek vannak a sértettek részére biztosított állami kárenyhítés során.
5.5. Az egyes bűncselekmény típusok kriminológiai jellemzői		
		Ismertesse a személy elleni, a közlekedési, a házasság-, család-,

		ifjúság-, nemű erkölcs elleni, valamint a vagyoni elleni bűncselekmények kriminológiai jellemzőit. Mondjon példákat a modern bűnözési jelenségekre, ezen belül a nagyvárosi bűnözés formáira. Magyarázza el a szervezett bűnözés jellemzőit, mutassa be a bűnszervezetek működését. Mutassa be a szervezett bűnözés és a terrorizmus kapcsolatát, magyarázza el, hogy a terrorcselekmény miért számít köztörvényes bűncselekménynek.
5.6. Nyomozási alapismeretek		
A büntetőeljárás elvei	Saját szavaival mondja el, mit értünk büntetőeljárás alatt. Sorolja fel a büntetőeljárás törvényben (továbbiakban: Be) meghatározott alapvető rendelkezéseket. Ismertesse, mit jelent az ártatlanság vétele, a védelem, a jogorvoslati jogosultság, a tényállás felderítése és a bizonyítékok szabad értékelésének elve.	Magyarázza el a Be. alapvető rendelkezéseiben megfogalmazott elvek jelentését, jelentőségét. Fogalmazza meg a büntetőjog és a büntetőeljárás-jog kapcsolatát.
A büntető ügyekben eljáró hatóságok, az eljárásban résztvevő személyek	Csoportosítsa a büntetőügyekben eljáró hatóságokat az eljárásban betöltött szerepük szerint. Sorolja fel a tanult nyomozó hatóságokat. Határozza meg az eljárásban résztvevő személyek körét. Ismertesse az egyes eljáró hatóságok (nyomozó hatóság tagja, ügyész, bíró), és résztvevők (sértett, tanú, terhelt, védő) szerepét a büntetőeljárás során. Emelje ki a tanú és a terhelt főbb eljárási jogosultságait.	Ismertesse az ügyész nyomozásban betöltött szerepét, jogait, köteleseit. Magyarázza el a nyomozási bíró feladatait. Határozza meg a védelem feladatait, ismertesse, hogy ki lehet védő. Mutasson rá a terhelt és a tanú jogi helyzetében meglévő különbségekre. Mondja el, mit jelent a képviselő, és milyen formái vannak a büntetőeljárásban.
A büntetőeljárás szakaszai	Sorolja fel a büntetőeljárás szakaszait. Definiálja a nyomozás fogalmát. Ismertesse az egyes eljárási szakaszok legfontosabb elemeit. Mondja el hogyan érvényesül a jogorvoslat a büntetőeljárásban.	Határozza meg a nyomozás kriminalisztikai meghatározását. Mondja el, hogy milyen jogorvoslati lehetőségek vannak a büntetőeljárás egyes szakaszaiban.
A bűncselekmény nyomozása során alkalmazható krimináltechnikai eszközök	Határozza meg a krimináltechnika szerepét a nyomozásban. Ismertesse a krimináltechnika területeit és legfontosabb feladatait. Magyarázza el a kriminalisztikai azonosítás jelentőségét. Ismertesse a nyom fogalmát, a nyomok csoportosítását. Példákon keresztül mutassa be az egyszerűbb nyomrögzítési technikákat. Válassza ki a nyomrögzítéshez használatos eszközöket, magyarázza el használatukat.	Tegyen különbséget a személyek, valamint a tárgyak azonosításának módjára. Ismertesse az egyedi személyazonosítást lehetővé tévő nyomok fajtáit, kriminalisztikai jelentőségét. Mondja el, mikor kerülhet sor szakértői bevonására a büntetőeljárásban, és milyen módon kell a szakvéleményt előterjeszteni.

A büntetőeljárás cselekmények és az azokkal kapcsolatos krimináltaktikai ajánlások, módszerek	Sorolja fel a Be-ben megnevezett fontosabb nyomozási cselekményeket (kihallgatás, helyszíni kihallgatás, szemle, felismerésre bemutatás, bizonyítási kísérlet, kutatás, lefoglalás), és ismertesse ezek lényegét. Magyarozza el az adatgyűjtés jelentőségét. Ismertesse a kihallgatás közös szabályait, az abszolút és relatív vallomástételi akadályokat. Saját szavaival magyarázza el a szemle és a helyszíni kihallgatás közötti különbséget. Sorolja fel a terhelttel szemben alkalmazható kényszerintézkedéseket.	Határozza meg a krimináltaktika és metodika fogalmát. Mondja el, hogy milyen körülményekre kell figyelemmel lenni az egyes bizonyítási cselekmények lefolytatása során.
--	--	--